

Izbaža vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujstvo Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradsko 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 35

Ljubljana, torek, dne 15. julija 1930

Leto I.

Posebno svečana proslava državnega praznika v Franciji

Večurno defiliranje čet pred ogromno množico - Velik govor dr. Arnautovića na kongresu Prijateljev Francije - »Ponosni smo, da smo balkanski Francozi«

Pariz, 14. julija. AA. Tradicionalna revija na narodni praznik je bila letos posebno svečana. V izprevedu sta bila med drugimi odličniki tudi tuniški bej in predsednik republike Doumergue. Francozi so na včerajšnji narodni praznik proslavili drugo marnesko zmago.

Liège, 14. julija. AA. Pod častnim predsedstvom Poincaréja in faktičnim predsedovanjem belgijskega senatorja Magnesa se je začel v pelek kongres Prijateljev Francije. Kongresa se udeležuje 30 držav. Jugoslavijo zastopa šef prosvete jugoslovanskega poslaništva v Parizu dr. Arnautović. Danes je dr. Arnautović imel govor, ki je trajal več ko uro, o odnošajih med Jugoslavijo in Francijo.

Najprej je v uvodu svojega predavanja v imenu jugoslovanske vlade in naroda pozdravil Belgijo, ki je bila v vojni naša zaveznica in ki je v miru naša sestra. Nato je orisal zveze med francoskim in jugoslovanskim narodom v prošlosti. Spomnil se je tudi prvega krsnika Slovanov davno pred Cirilom in Metodrom Emorana iz Polifera. Prehajajoč skozi ves srednji vek je prikazal življenje in delo anžuvinke kneginje Helene, ki je bila kraljica tudi v jugoslovanskih deželah. Naglašal je politično pogodbo Nemanicev s francoskimi vladarji. Spomnil se je zlasti poslanstev in delegacij ter članov iz Francije v Srbiji in drugih jugoslovanskih

deželah in narobe. Poudarjal je veliki pokret, s katerim so bratje Šubici, predstavniki te velike dinastije, dvignili Karla Roberta na madjarsko-hrvaški prestol.

Prehajajoč v novejšo zgodovino se je dr. Arnautović spominjal dela Karadjordja in Napoleona za ustvaritev Jugoslavije pod imenom Ilirije, posebno pa poznejšega diplomatskega dela Napoleona III., njegovega sporočila slovanskim narodom in znamenitega pisma Gambette Srbom, v katerem je veliki francoski državnik videl kasnejšo zvezo obeh držav. V svojem nadaljnjem govoru se je spomnil kralja Petra I. Osvoboditelja, ki je bil gojenec vojaške šole v St. Cyru, ter prvega vojnega ministra kneževine Srbije francoskega polkovnika Mondaina.

Nato je dr. Arnautović prešel na lepo knjigo. Omenil je prvo slovnico Vulčeva v Srbiji, ki je zbudila zanimanje za francoski jezik in književnost in tako ušla pol velikemu vplivu francoske literature na razvoj jugoslovanske kulture. Poudaril je, kako je v XIII. stoletju francoski epos že prodrl v Srbijo, kako Frankopan v avstrijski temnici prevajal Georgesa Dandina in kako že komaj dve leti potem, ko je izšel original, dajejo v Ljubljani »Figarovo svašto«, kako so v Dubrovniku po vrsti dajali Moliérove komedije. Število Moliévajali na dubrovniških odrih, znaša 20. Na koncu svojega govora je omenil

dr. Arnautović vpliv novih francoskih literarnih in umetniških struj na jugoslovansko kulturo. Burno ploskanje ga je pozdravilo, ko je govornik na koncu izjavil: »Ponosni smo, da smo balkanski Francozi!«

Veliki prijatelj jugoslovanskega naroda Paul Labre se je zahvalil dr. Arnautoviću za njegovo krasno predavanje in izrazil ljubezen Francije do Jugoslavije. Nato je predsednik kongresa čestljal govorniku in ga prosil, da mu da rokopis za tisk.

Pariz, 14. julija. AA. V proslavo stoletnice zasedbe Alžira je imela revija čet na narodni praznik dne 14. julija prav poseben značaj. Prvič se je zgodilo, da je predsednik republike Gaston Doumergue v spremstvu vlade, guvernerja Alžira, tuniškega beja, veleposlanikov in poslaničkov, japonskega princa, civilnih in vojaških oblastev, vojaških atašeev vseh držav in mnogoštevilnih arabskih poglavarjev stopil na esplanado »Doma invalidov«. Defiliranje čet, med katerimi so bili tudi rekonstruirani oddelki vojske, ki so se izkrcali 1830. leta v Alžiru, in deli afriške vojske od leta 1831 do 1924, po velikih arterijah francoskega glavnega mesta je trajalo več ur sredi neizmernih množic ljudstva.

Nancy, 14. julija. AA. Tu so se vršile francosko-belgijske svečanosti.

Ženeva, 14. julija. AA. Tukajšnji Francozi so že včeraj začeli slaviti narodni praznik. Svečanosti se je udeležil francoski generalni konzul, ki je v svojem govoru poudarjal pomembnost Briandovega načrta o evropski federaciji.

Proslava praznika v Beogradu

Beograd, 14. julija. I. Francosko poslaništvo je povodm proslave francoskega narodnega praznika prejelo danes mnogo častilk. Dopoldne sta šla častilati v imenu našega zunanjega ministra g. Folić in Gerasimović. Pri sprejemu sta bila navzoča izmed članov diplomatskega zbora tudi papiški nuncij msgr. Pellegrinetti ter gosp. Del Coanne, belgijski poslanik. Društvo prijateljev Francije je zastopal njegov predsednik g. Bogdan Popović. Zastopana je bila francoska kolonija, beograjsko mesto in drugi.

Prisotne je pozdravil poslanik g. Dard, poudarjajoč z velikim zadovoljstvom, da vodi danes prijateljsko državo Jugoslavijo njen kralj, ki je tako dalekoviden in odločen v znamenju popolnega in pravega mira. Poslanik je napil Nj. Vel. kralju Aleksandru in predsedniku francoske republike Doumergue-u. V imenu francoske kolonije v Beogradu je govoril g. Gas-seau.

Italija in Francija po Briandovi noti

Tudi Italija ustavi gradnjo ladij - Zadovoljstvo nad sporazumom v Londonu

Pariz, 14. julija. AA. Italijansko poslaništvo izjavlja, da je italijanski kralj z zadovoljstvom proučil noto francoske vlade o tem, da se bodo do konca decembra ustavile nove gradnje bojnih ladij. Italijanska vlada bo s svoje strani ravnala enako.

Pariz, 14. julija. AA. Italijansko poslaništvo izjavlja, da je Rim z zadovoljenjem proučil noto francoske vlade o odgoditvi novih graditev ladij do decembra t. l. Italijanska vlada je obvestila Quai d'Orsay, da ima tudi sama namen ustaviti vse pomorske gradnje v isti dobi.

London, 14. julija. AA. V spodnji zbornici je prvi lord admiraltete Alexander predložil načrt zakona o pomorski pogodbi, ki je bila sprejeta na konferenci v Londonu.

Tekom seje je predsednik vlade Macdonald izjavil, da je vlada zadovoljna s poročili o sporazumu s Francijo in Italijo. Ta sporazum, je nadaljeval Mac Donald, bo omogočil ponovno razpravo pomorskih vprašanj. Francosko-italijanska pogajanja bodo dokončala prizadevanja in posvete pomorske konference v Londonu.

Obisk dr. Schobra — slepilo za Madjare

Kampanja, ki naj zakrije neuspehe grofa Bethlena

Praga, 14. julija. AA. »Češke Slove« obrača pozornost javnosti na veliko agitacijo, ki jo je razvila vlada grofa Bethlena o priliki poseta avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schobra, in na stremeljenja madjarskega tiska, ki hoče temu posetu pripisati poseben političen pomen. Ta kampanja ni nič drugega kakor poskus,

pokazati ta obisk v krivi luči, ugodni za sedanjo madjarsko vlado, da bi se tako pozornost javnega mnjenja na Madjarskem odvrnila od neuspehov, ki jih je zadnje čase doživel madjarski kabinet. Že samo nedavno potrjeno in stalno soglasje Male antante se mora beležiti med velika pasiva madjarske politike.

Habsburžani ne mirujejo

Bivša cesarica Zita govori o »cesarju in kralju Otonu«

Budimpešta, 14. julija. d. Tukajšnji listi objavljajo, da je bivša cesarica Zita odposlala na vse člane habsburške dinastije posebno okrožnico, s katero se obveščajo, da bo »cesar in kralj Oton« 20. novembra dosegel polnoletnost in da bo s tem dnem prevzel kot glavar habsburške dinastije vodstvo vseh poslov družine. Ker ni mogoče, da bi vsi člani Habsburške rodbine mogli 20. novembra prisostvovati slovesnemu aktu proglasitve polnoletnosti Oto-

na, je bila okrožnici priložena posebna izjava ki naj jo podpišejo odsotni člani in odpošljejo cesarici Ziti. S to izjavo podajajo Habsburžani prisego zvestobe »cesarju in kralju Otonu« ter se obvezujejo prispevati z vsemi sredstvi za obnovo Habsburžanske moči.

Budimpešta, 14. julija. d. Kakor poročajo listi, je bivši avstrijski nadvojvoda Albreht prispel v Južno Ameriko, kjer bo pričel z vodstvom velike žitne trgovine.

Sporazum med Rusijo in Nemčijo dosežen

Berlin, 14. julija. AA. Kakor poročajo, je bil med rusko in nemško upravno komisijo v Moskvi dosežen sporazum. Kakor menijo, bo Rusija po tem sporazumu sklenila več velikih trgovinskih pogodb z Nemčijo.

Huda toča v Dalmaciji

Split, 14. julija. k. Zadnje dni je v Dionu, Drnišu in v Veliki pala močna toča, ki je na nekaterih krajih popolnoma uničila posevke. Škoda še ni precejnjena, računa pa se, da je jako velika.

Macdonald o dominijonskem položaju Indije

Delavska stranka zahteva ustavitev vseh represalij — Pripravljanje tal v Indiji

London, 14. julija. n. Na včerajšnji konferenci narodnega sveta neodvisne delavske stranke, na kateri so se izrekle britanski vladi tudi zelo ostre kritike v pogledu njenega postopanja v Indiji, je bila sprejeta resolucija, s katero se vlada poziva, naj ustavi vse represalije proti Indijcem. Na neki drugi svečanosti delavske stranke je imel včeraj Mac Donald govor, v katerem se je dotaknil tudi indijskega problema, pa je naglasil, da je bila vlada pripravljena pomagati Indijcem, pa da so oni krivi sedanjih razmer, spričo katerih ni mogoče misliti, da bi Indija dobila dominijonsko ustavo.

Pripravljanje tal za indijsko konferenco London, 14. julija. AA. Ta teden se bo sestalo v Indiji več konferenc, na katerih bodo razne politične stranke opredelile svoje stališče do konference »okroglice«, ki se sestane 20. oktobra.

Danes je posetil indijski podkralj lord Irwin več indijskih vladarjev in zastopnikov indijskih držav in se sestane pozneje z zastopniki raznih mnenj in interesov britske Indije.

Včeraj sta bili v Simli dve važni konferenci. Na eni teh konferenc so zastopniki manjšin, indijskih kristjanov in zatiranih razredov, sklenili, da bodo podpirali indijsko konferenco. Medtem so nekateri politiki posetili Gandhija, Pandita Motilala Nehruja in njegovega sina Pandita Javaharja Nehruja z namenom, da jih pregovore, naj opuste propagando za državljansko neposlušnost.

Pariz, 14. julija. AA. Havas poroča iz Bengalijskega, da so nastali včeraj v mestu Nimezingu nemiri, v toku katerih je bilo 9 Indijcev ubitih. Navzile največjim naporom policije roparji nadaljujejo svoj posel. Policija je bila ojačena.

Kazenska preiskava proti majorju Pabstu

Državno tožilstvo ga obtožuje hujskanja

Dunaj, 14. julija. n. »Die Stund« javlja, da bo državno tožilstvo po § 300. tožilo majorja Pabsta. Naravno je, da bo imelo to postopanje le teoretičen značaj, ker ne more Pabsta kot inozemca, ki je v inozemstvu tudi pobegnil, doleteti nikaka kazen zaradi političnih prestopkov.

Dunaj, 14. julija. d. Dunajsko državno

pravdnštvo je uvedlo kazensko preiskavo proti majorju Pabstu zaradi hujskanja v smislu čl. 300 kaz. zakona. Preiskava je uvedena na podlagi materijala, ki ga je zbrala avstrijska vlada. Od poteka preiskave je odvisno, ali bo državno pravdnštvo izdalo proti majorju Pabstu tudi tiralico.

Propadanje čsl. komunistične stranke

Brnski komunisti proti Moskvi

Praga, 14. julija. AA. »Venkov« poroča, da komunistična stranka na Češkoslovaškem polagoma, a zanesljivo likvidira. Delavske množice se vse bolj obračajo proti Moskvi in delavstvo prehaja deloma k socijalnim demokratom, deloma k nemškemu Hackenkreuzlerjem. Komunistična opozicija v Brnu je sklenila v nasprotju z odredbami Politbiroja, da sklene sporazum s češkoslovaško socijalno demokra-

cijo. V to svrhu bo konferenca 10. avgusta v Brnu. List sodi, da bodo temu primeru sledile organizacije tudi v drugih češkoslovaških pokrajinah.

Vremenska napoved

Dunaj, 14. julija. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Sprva splošno vedro, v Severnih Alpah vetrovno.

En narod — eno narodno čustvovanje

Nobenih medsebojnih front ne potrebujemo, nobenih medsebojnih front tudi ne smemo imeti, če hočemo, da bomo kos vsaki fronti, ki bi se od zunaj postavila proti nam. Iz te jasne in neovrgljive resnice pa nujno sledi zahteva, da mora nas vse navdajati zavest naše skupnosti in da mora obvladati naše delovanje eno skupno čustvovanje. Ta zavest je podlaga vsakega zdravega jugoslovanskega prisma in zato je edino pravilno, da je tudi monumentalna deklaracija predsednika vlade zgrajena na osnovi, da smo en narod in moramo zato tudi imeti eno narodno čustvovanje.

Ni pa bilo samo pravilno, da je to resnico poudaril predsednik vlade, temveč bilo je tudi potrebno, ker nekateri še vedno nočejo razumeti, da nas mora družiti eno narodno čustvovanje. Ni zadosti, če se samo zavedamo, da smo v političnem oziru eno, da smo en državni narod, temveč potrebno je, da nas veže tudi eno narodno čustvovanje. Že iz priprostelega vprašanja, če naj gojimo stremiljenje k vedno večji sintezi ali ne, sledi nujnost enotnega narodnega čustvovanja. Kajli če bi bili nasprotni vedno večji sintezi, potem bi pač bili za vedno večji razkroj, ker narodno življenje ne pozna zastoja, da bi mogli ostati vedno na neopredeljeni točki. Če bi se pa odločili za razkroj, potem je jasno, da bi vsepovsod naglašali le to, kar nas loči, vsled česar bi tudi nasprotje med nami postajalo vedno večje in večje. Prišli bi zopet do tega da bi se govorilo o onih velikih zablodah, kakor je bila amputacija in kakor so bili razni več ali manj odkriti separalistični pojavi.

Če pa ne gremo v to docela negativno smer, temveč se odločimo za stremiljenje, ki vodi v sintezo, potem moramo nujno poudarjati to, kar nas veže, kar nam je skupno in tako moramo priiti polagoma do enotnega narodnega čustvovanja. To enotno narodno čustvovanje je neizogibna posledica volje za močno Jugoslavijo in zato ni mogoče biti obenem za krepko državo in proti enotnemu narodnemu čustvovanju.

Enotno narodno čustvovanje je zato kardinalna zahteva jugoslovanskega nacionalnega programa in tej zahtevi so se morale podrediti vse druge, vsled česar so morale tudi pasti stranke v stari obliki. Te stranke so vedno poudarjale v prvi vrsti to, kar nas je ločilo in nekatere so bile celo zgrajene na poudarjanju tega, kar nas loči in tega nekatere stranke niso niti tajile. Posledica tega razdruževalnega poudarjanja je bilo, da narod sploh priiti ni mogel do sintetičnega gledanja na državo in do enotnega narodnega čustvovanja.

S padcem strank pa mora pasti tudi ta zadnja zapreka za razvoj enotnega narodnega čustvovanja. Iz nove miselnosti, da gledamo predvsem na celoto, mora nastati to enotno čustvovanje. Predvsem pa moramo pozabiti na vse ono, kar nas je ločilo. Ne vedno oponašati ljudem, da so pripadali tej ali oni stranki, ne vedno pogrevati stare račune, temveč s srčnostjo tudi v življenju pokazati, da je v resnici v nas nova miselnost. Tudi listu vedno in v nobenem oziru utemeljeno hvlisanje starih časov se mora nehati. Naš pogled mora biti uprt naprej, v svetlo bodočnost, ne pa v našo žalostno preteklost, ko smo bili samo ponižni podložniki. Ker tudi to je zahteva nove miselnosti, da postanemo ponosni in samozavestni državljani, kakor se spodobi za hrabre patriote.

Če pa je kdo nasproten tej novi miselnosti in če nikakor noče, da pride do enotnega narodnega čustvovanja, potem se naj seveda ne čudi, če se bo tudi njegov pasivni odpor zlomil. Narodni interes je prvo in temu se mora podrediti vse, še posebej pa vse špekulacije na stare čase. In samo špekulacija na stare čase je, če kdo naprej vzdržuje ono miselnost, ki je vladala za časa strankarskih bojev.

V tem je namreč vsa stvar: Tudi preje se je že dostikrat reklo, da mora zavladati enotno čustvovanje. Toda takrat je to bila le fraza ali pa je nastal ta klic bolj iz pohlepa po komandiranju, ki iz notranjega spoznanja. Danes pa ni enotno narodno čustvovanje nobena fraza, temveč osnovna misel državne notranje politike, ki je zakon za vse zavedne državljane, zlasti pa za vse državne nameščence. Zato pa v tem pogledu tudi ni nobenega popuščanja in nobenega kompromisa, ker je vsako popuščanje v glavni misli nemoogoče.

Sijajna zmaga naših Sokolov v Luksemburgu

Primožič prvak v prostih vajah, na drogu in na konju ter v celotni klasifikaciji na orodju — Vrsta, handicipirana vsled nezgode Štuklja in Maleja na tretjem mestu

Luksemburg 13. julija. Danes zjutraj je pričela X. tekma mednarodne telovadne federacije, ki se vrši v okvirju zleta luksemburških gimnazistov. Od 14 narodov, ki so v federaciji udeleženi, se tekme udeležijo naši in češkoslovaški Sokoli, Francozi, Belgijci, Luksemburžani in Madžari. Danes se je izvršil I. del tekme in sicer obvezne in prostovoljne proste vaje na drogu, na bradli, na konju in na krogih. Jutri se zaključijo tekma s plezanjem po vrvi, metanjem kroglice, skokom v daljino, skokom ob palici in tekom na 100 m.

Jugoslovanski prvak br. Jože Primožič je v sijajni formi zasedel kar tri prva mesta in v prostih vajah, na bradli in na konju. Od ostalih naših tekmovalcev se je plačal br. Peter Šumi na konju na drugo mesto in br. Leon Štukelj na drogu na tretje mesto. Na drogu so se odlikovali Madžari, na krogih pa Čehi, ki so zasedli prva tri mesta.

Rezultat poedincev današnjega dne je:

Proste vaje:

1. Primožič (Jugoslavija).
2. Löffler (Čehoslovaška).
3. Cros (Francija).

Drog:

1. Pele (Madžarska).
2. Peter (Madžarska).
3. Štukelj (Jugoslavija).

Bradlja:

1. Primožič (Jugoslavija).
2. Cros (Francija).
3. Löffler (Čehoslovaška).

Krogi:

1. Löffler (Čehoslovaška).
2. Šupčik (Čehoslovaška).
3. Gajdoš (Čehoslovaška).

Konj:

1. Primožič (Jugoslavija).
2. Šumi (Jugoslavija).
3. Gajdoš (Čehoslovaška).

Razen prvega in drugega mesta, ki sta ga zasedla na drogu dva Madžara, in Francoza Cros-a, ki je zasedel v prostih vajah tretje in na bradli drugo mesto, so vsa ostala prva tri mesta zasedli naši in češkoslovaški Sokoli.

V celokupni klasifikaciji prvega dne je vrstni red ta:

- I. Primožič (Jugoslavija).
- II. Gajdoš (Čehoslovaška).
- III. Löffler (Čehoslovaška).

Borba med temi tremi za svetovno prvenstvo bo ostra, ker so vsi odlični v lahki atletiki.

V tekmi vrst smo vsled nezgode br. Štuklja in Maleja na krogih, ki sta razen Primožiča naša najboljša telovadca in žal najbrž ne bosta mogla nadaljevati tekme, močno handicipirani. Tej nezgodi je tudi pripisati, da so nas zrinili Francozi na tretje mesto, vendar upamo, da si z lahko atletiko zopet priborimo drugo mesto v končni klasifikaciji.

Vrstni red na orodju je ta:

1. Čehoslovaška.
2. Francija.
3. Jugoslavija.
4. Madžarska.
5. Luksemburg.
6. Belgija.

Luksemburg, 14. julija. AA. Sokolski prvak Štukelj, ki se je poškodovao pri padcu s krogov na mednarodni telovadni tekmi, je okreval, toda ne bo mogel sodelovati pri nadaljnjih tekmah. Tone Malej, ki se je tudi poškodovao, se nahaja še v bolnici, tudi njegovo stanje se je zboljšalo.

Luksemburg, 14. julija. b. Zaradi dežja je bila danes lahkoatletska tekma anulirana.

Luksemburg, 14. jul. AA. Mednarodne telovadne tekme so bile zaključene z zmago Jugoslavana Primožiča, ki je absoluten prvak v telovadbi. Drugi po vrsti je Čehoslovak Gajdoš, tretji Čehoslovak Löffler.

Po vrstah je prva češkoslovaška vrsta, druga je francoska, tretja je oslabiljena jugoslovanska brez Štuklja in Malija, četrta je madžarska, peta je luksemburška in šesta belgijska vrsta. Jugoslovanski telovadci so se borili sijajno in niso popustili v nobenem oziru. Med Slovani vlada veliko veselje zaradi doseženih uspehov in zaradi priznanja, ki so jim ga izrekli vsi narodi.

Odmevi katastrofe »Karadjordja«

Tujski promet na naši rivijeri znatno narastel — Zadušnice za žrtve katastrofe po vsej Dalmaciji

Dubrovnik, 14. julija. k. Kakor se je moglo pričakovati, je v Italiji porazno učinkovala sodbina inozemskih listov o krivdi za katastrofo v Pašmanskem prelivu. Italijanskemu tisku ni uspelo, da bi pobil one očitke, ki so jih naglašali nemški in švicarski listi. Sedaj pa poskuša na drug način po ovinkih škodovati ugledu jugoslovanske rivijere. Nemškim turistom, ki potujejo preko Trsta, opisuje v najbolj črnih barvah razmere javne varnosti v naši državi. Razen tega se v Trstu nemškim turistom dopoveduje, kako malo varna so prometna sredstva v Jugoslaviji zaradi nesposobnosti strokovnega osebja. Zaradi tega da je tudi nastala katastrofa parnika »Karadjordja«. Seveda pa ta sovražno kampanja nima resnega odmeva. Nasprotno se lahko ugotovi, da je v prvi polovici leta 1930 znatno narasel poset tujcev na dubrovniški rivijeri. Na tem porastu so največ udeleženi Angleži pa tudi Nemci.

Biograd na moru, 14. julija. k. Včeraj je dospel semkaj načelnik broderskega oddelka v prometnem ministristvu g. Krunoslav Pejnović. Takoj po dohodu je odšel na parnik »Karadjordje« in pregledal delo, ki je v teku, da se parnik dvigne. G. Pejnović se je prav pohvalno izrazil o dosedanjem delu. Kakor kaže, bo »Karadjordje« že v petek zopet na površini morja, tako da bo potem lahko krenil v ladjedelnico.

Sušak, 14. julija. k. Kapetan »Karadjordja« Prodan je izjavil, da bo poškodovani parnik dvignjen 18. t. m., nakar bo krenil v ladjedelnico v Kraljevič. Naravno je, da v tej sezoni ne more biti govora, da

bi mogel ta parnik še nastopiti svojo redno službo.

Dubrovnik, 14. julija. k. Gospa Anka Brdova je pri pristojnem sodišču vložila tožbo za odškodnino za zgubljene stvari in za bolečine, ki jih je pretrpela. Kolikor je znano, je to prva tožba kot posledica katastrofe v Pašmanskem kanalu.

Šibenik, 14. julija. k. Včeraj ob 8. zjutraj se je v šibeniški katedrali vršila zadušnica za ponesrečenimi potniki na »Karadjordju«. Sredi cerkve je bil postavljen katalfalk z jugoslovanskimi in češkoslovaškimi zastavami. Navzočni so bili Sokoli, zastopniki civilnih in vojaških oblasti in številno občinstvo. V znamenje splošne žalosti je bilo predvčerajšnjim vse mesto v črnem. Včeraj so se darovale zadušnice v drugih večjih krajih severne Dalmacije.

Dopolnitve k zakonu o prometnem osebju

Beograd, 14. julija. AA. Mi, Aleksander I., po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije, predpisujemo in proglašamo na predlog našega ministra prometa in po zaslišanju predsednika našega ministrskega sveta zakon o izpembli in dopolnitvi zakona o državno-prometnem osebju.

§ 1.

Prvi odstavek § 9. zakona o državno-prometnem osebju se izpremeni in slove:

Po razdelitvi dela v posameznih kategorijah so uradniške kategorije razdeljene v skupine in sicer: prva kategorija na 12 skupin, druga kategorija na 6 skupin in tretja kategorija na 4 skupine.

§ 2.

§ 31. zakona o državnem prometnem osebju se izpremeni in slove:

Položajne plače uradnikov so v posameznih kategorijah te-le:

I. kategorija: 1. skupina 48.000 Din, 2.a skupina 45.000 Din, 2. skupina 40.000 Din, 3.a skupina 39.000 Din, 3. skupina 36.000 Din, 4.a skupina 18.000 Din, 4. skupina 12.000 Din, 5. skupina 9.600 Din, 6. skupina 7.200 Din, 7. skupina 5.400 Din, 8. skupina 4.200 Din, 9. skupina 3.000 Din.

II. kategorija: 1.a skupina 9.600 Din, 1. skupina 6.600 Din, 2. skupina 4.800 Din, 3. skupina 3.600 Din, 4. skupina 2.640 Din, 5. skupina 1.920 Din.

III. kategorija: 1. skupina 4.200 Din, 2. sku-

pina 3.000 Din, 3. skupina 2.400 Din, 4. skupina 1.680 Din.

Prejemki uradnikov I.a skupine II. kategorije so enaki prejemkom 5. skupine I. kategorije.

Uslužbencem državnih prometnih stanov pripadajo službene doklade in sicer:

uradnikom I. kategorije: 1. skupine 3.500 Din, 2.a skupine 3100 Din, 2. skupine 2.700 Din, 3.a skupine 2.120 Din, 3. skupine 1.720 Din, 4.a skupine 1.320 Din, 4. skupine 920 Din, 5. skupine 920 Din, 6. skupine 920 Din, 7. skupine 520 Din, 8. skupine 520 Din, 9. skupine 200 Din mesečno;

uradnikom II. kategorije: 1.a skupine 920 dinarjev, 1. skupine 600 Din, 2. skupine 450 dinarjev, 3. skupine 300 Din, 4. skupine 250 dinarjev, 5. skupine 190 Din mesečno;

uradnikom III. kategorije: 1. skupine 300 Din, 2. skupine 250 Din, 3. skupine 240 Din in 4. skupine 180 Din mesečno;

zvaničnikom I. kategorije: 1. skupine 200 Din, 2. skupine 230 Din, 3. skupine 200 Din, 4. skupine 170 Din mesečno;

zvaničnikom II. kategorije: 1. skupine 22 Din, 2. skupine 190 Din, 3. skupine 160 Din mesečno;

služiteljem v 1. skupini 180 Din, 2. skupini 150 Din.

Te doklade ne pripadajo oseboj administrativne in računске službe v centralah in na progah in sicer uradnikom 4. in 5. skupine II. kategorije in vseh skupin III. kategorije, zvaničnikom in pisarniškim služiteljem, razen ako so pred neposrednim prehodom v to službo bili najmanj dve leti v drugi strokovni službi prometnih ustanov in ako so v tej službi položili predpisane izpite ali pa ako so v ti drugi službi postali nesposobni za njeno izvrševanje.

§ 4.

V § 51 zakona o državnem prometnem osebju se vstavljajo novi odstavki, ki slovejo:

»V 2a, 3a in 4a skupino I. kategorije lahko napredujejo oni uradniki, ki so v predhodni skupini te kategorije bili najmanj 4 leta.

V 1a skupino II. kategorije se lahko pomaknejo šefi odsekov in višji prometni, tehnični in administrativni uradniki v centralah, šefi prometne službe postaj 1. stopnje in pristaniških kapetanij 1. stopnje, ako so v tej skupini bili pet let in so imeli zadnja tri leta oceno »odlično«. V rok petih let se računa tudi čas v dosedanjih 1a in 1b skupini II. kategorije.

Uradnikom 1. skupine III. kategorije, ki so bili v tej skupini 7 let, se lahko priznajo prejemki 2. skupine II. kategorije, ako so se v tej službi na poseben način odlikovali in ako so imeli zadnja tri leta oceno »odlično«.

§ 5.

Službene doklade se vračunajo v pokojnino in sicer:

Uslužbencem, ki po 25 letih pridobe pravico do polne pokojnine s 50% po 15 letih, 70% po 20 letih in 100% po 25 letih efektivne službe; ostalim uslužbencem: s 50% po 15 letih, s 60% po 20 letih, 70% po 25 letih in s 100% po 30 letih efektivne državne službe.

§ 6.

Uradniki, ki so na dan uveljavitve tega zakona v 1a in 2b skupini II. kategorije, se prevadejo v 1. oziroma 2. skupino II. kategorije.

Uradniki 1b in 2b skupine II. kategorije obdrže svoje dosedanje plače in prejemke (6000 oziroma 4200 Din) in se lahko pomaknejo v 1. oziroma 2. skupino iste kategorije pod pogoji, ki jih predpisuje zakon o državnem prometnem osebju.

Tem uradnikom pripadajo službene doklade 1. oziroma 2. skupine II. kategorije.

§ 7.

Dosedanja razdelitev uradnikov 1. in 2. skupine II. kategorije v uradniške 1a in 1b oziroma 2a in 2b skupine v zmislu uredbe o razvrstitvi in razporeditvi uslužbencev prometnih ustanov z dne 31. decembra 1923. leta se ukinja.

Hkratu se ukinja 1920. doklada na osnovne in položajne plače po § 26 zakona o državnem osebju.

§ 8.

Službene doklade po § 8 tega zakona prično teči od 1. aprila 1930. Izplaščilo teh doklad bo šlo na breme doseženih prihrankov v vseh kreditih za osebne izdatke po proračunu državnih izdatkov ministrstva prometa in prometnih gospodarskih podjetij za leto 1930-1931, in doseženih presežkov dohodkov po proračunu državnih dohodkov za leto 1930-1931.

§ 9.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, in dobi obvezno moč s dnem razglasitve v »Službenih Novinah«.

Težka avtomobilska nesreča

Subetica, 14. julija. k. Danes dopoldne se je tu dogodila težka avtomobilska nesreča. Avtomobil mestnega fizika dr. Isakovića se je zadel v lokomotivo ozkotirne železnice tovarne sladkornice. Pri trčenju je bil dr. Isaković težko poškodovan, prav tako pa tudi njegov sin, ki si je razbil glavo. Policija sedaj preiskuje ta dogodek, da ugotovi, kdo je kriv težke nesreče.

Preprečena železniška nesreča

Gradec, 14. julija. d. Ko je včeraj popoldne privozil brzovlak Dunaj - Maribor na Ljubiško postajo, je opazil vlakovodja, da je tračnica tira, po katerem bi imel privoziti praški brzovlak proti Beogradu, močno upognjena in pokvarjena. Takoj je aviziral postajno osebje, ki je ukrenilo, da je praški brzovlak zavozil na drug tir. V slučaju, da niso tega nedostatka pravočasno opazili, bi se bila lahko zgodila večja nesreča, kajti gotovo je, da bi bil vlak iztirl.

Proslava 14. julija v Ljubljani

Francoski nacionalni praznik 14. julija, posvečen proslavi velike francoske revolucije, ki je prenovila in preporodila vse kulturne narode v smeri novega življenja in napredka, posvečen dalje spominu vseh junakov, padlih za veliko francosko domovino in preporod vesoljnega človeštva, se je obhajal včeraj v Ljubljani na genljiv in globoko-pomemben način.

Ob 10. uri predpoldne se je vršila tiha, a tem resnobnejša svečanost pri Napoleonovem spomeniku na Valvazorjevem trgu. Tukajšnji francoski konzul je položil na vznožje spomenika krasen venec v počastitev spomina francoskega neznanega vojaka iz Napoleonovih vojn. Venec je bil položen na ono stran spominskega stebra, ki nosi naslednji napis: »Sous cette pierre nous avons déposés tes cendres, soldat sans nom de l'Armée Napoléonienne, pour que tu reposes au milieu de nous, toi qui, en allant à la bataille pour la gloire de ton Empereur, es tombé pour notre liberté. (Pod ta kamen smo položili Tvoj pepel, do boš počival med nami, vojak brez imena Napoleona nove armade, Ti, ki si, idoč v boj za slavo Tvojega cesarja, padel za našo svobodo.) Pobožnemu in ganljivemu obredu so prisostvovali poleg francoskega konzula gosp. Neuville-ja tajnik konzulata g. Detela, divizijski general g. Sava Tripković z načelnikom štaba polkovnikom Todorjem Milčevićem, zastopnik mestne občine Ljubljanske dr. VI. Fabijančič, v imenu Francoskega instituta v Ljubljani dr. Janko Pretnar, za Glasbeno matico dr. Ravnikar. Naš list je zastopal pri tej svečanosti kot tudi pri polaganju venca na spomenik Valentina Vodnika g. Filip Perič.

Med udeleženci naj omenimo posebej našega rojaka, sedaj francoskega državljana g. Klopčiča, industrijalca v Parizu in znanega ter med jugoslovansko kolonijo v Parizu zelo popularnega in priljubljenega družabnika in tudi poštivovalnega podpornika vseh patrijotičnih iniciativ in akcij. Iz Pariza se je pripeljal z avtomobilom in je prisostvoval včerajšnji svečanosti kot edini gost iz Francije.

Po položitvi venca v spomin neznanemu francoskemu vojaku, ki počiva med nami, se je z isto pobožno zbrano skupino izvršila položitev venca v imenu ljubljanske občine in Glasbene matice. Venec ljubljanske občine ima zeleno-bel trak z napisom na

belem delu: »Mestna občina ljubljanska«, dočim nosi venec Glasbene matice na traku v barvah nacionalne trobojnice sledeče posvetilo: 14. julija 1930. — Glasbena matica v Ljubljani. Venca ljubljanske občine in Glasbene matice sta bila položena na ono stran spomenika, ki ima ta-le napis: Napoleon rezhe — Iliria vstan — Duh stopa v Slovenze — Napoleonov — En sarod poganja — Prerojen ves nov.

Ko je bila spominska svečanost ob Napoleonovem spomeniku končana, so se vsi imenovani udeleženci podali na Vodnikov trg pred spomenik Valentina Vodnika. Tu se je izvršil drugi del svečanosti s tem, da je g. konzul Neuville zopet položil na spomenik krasen venec.

S tem je bila ta pomembna in ganljiva svečanost končana. Pomembna tem bolj, ker se je z njo vnovič afirmirala nezlomljiva trdnost duhovnih vezi med našim narodom in veliko francosko nacijo. Simbolizirata in ovekovečujeta pa te močne vezi duh neznanega Napoleonovega junaka, ki počiva med nami pod kamenom resnobnega spomenika na Valvazorjevem trgu, in pa neumrljivo delo našega Valentina Vodnika, ki je bil — kot na drugih poljih — tudi prvi idejni začetnik in pobornik preorijentacije slovenskega dela našega jugoslovanskega naroda v smeri k idejam kulture in civilizacije velike učiteljice človeštva — Francije in njenega plemenitega naroda.

Ob 11. uri se je vršil na tukajšnjem francoskem konzulatu svečan sprejem. Pri tej priliki so posetile predstavnika Francije v Ljubljani številne osebnosti, da mu sporoče svoja voščila povodom velikega nacionalnega praznika. Sprejemu so prisostvovali: ban Dravske banovine g. inž. Dušan Serneč, general g. Sava Tripković v spremstvu polkovnika g. Todorja Milčevića, banov pomočnik dr. Otmar Pirkmajer, rektor ljubljanske univerze dr. Metod Dolenc, župan ljubljanski dr. Dinko Puc, policijski direktor dr. Guštin, poštni direktor dr. Gregorič, zastopnik francoskega instituta dr. Pretnar, inozemski konzul, dr. Pless kot zastopnik zbornice TOI, zastopnica francoskega krožka v Novem mestu profesorica g. Šterlé, zastopniki tiska in raznih ustanov ter lepo število drugih odličnih gospa in gospodov iz ljubljanske družbe.

Pismo iz Luksemburga

Luksemburg, 10. julija.

Danes opoldan smo srečno prispeli v Luksemburg. Potovali smo brez neprilik, samo smo izgubili v Salzburgu štukljo. Izstopil je, pa ga vlak ni hotel čakati. Vendar se nam je v Münchenu srečno zopet pridružil. Potovanje skozi Nemško Avstrijo je bilo uživanje. Vozili smo se z električno železnico s hitrostjo 90 km na uro. Vreme krasno, zrak svež, naše razpoloženje pa tako, da ne more biti bolje. S kvartanjem, petjem, pripovedovanjem in »zafkavanjem« smo si kratili čas. Naši komiki, predvsem Tošo, so skrbeli, da nam ni bilo dolgčas. V Münchenu smo se zadržali 2 uri. Ogledali smo si, kolikor je to bilo v kratkem času mogoče, to prekrasno mesto ter nadaljevali po večerji potovanje. Tudi v Strassburgu smo se ustavili približno dve uri. Z avtomobili smo se vozili po mestu ter pregledali njega znamenitosti, staro-drevno katedralo, zgodovinski dvorec cesarice Jozefine Beauharnais, pomarančni vrt, ki ga je dal zasaditi še Napoleon itd. Povsod imamo polno starinskih hiš v gotičnem stilu, starih in tradicionalnih re-

stavracij in gostiln ala »Figovec«, samo za par sto let starejših. Pivo izvrstno, vendar si ga ne smemo privoščiti več kot eno čašo. Do tekme je še par dni, potem se bomo odškodovali za prejšnje odrekavanje vseh dobrot.

Okrog poldne smo prispeli v Luksemburg. Po Münchenu in Strassburgu naredi to malo mesto, ki šteje le okrog 50.000 prebivalcev, prvotno slab vtis. Vendar se ta vtis kmalu popravi, ker je to jako živahno, bogato mesto, z izvrstnimi prometnimi sredstvi, lepimi cestami in krasnimi parki. Jako smo zadovoljni tudi s hrano, ki je izvrstna, obilna in poceni. Tudi hotel, v katerem stanujemo, je čeden, čist in dober. Udobnost je popolna, postelje široke za dva.

Razen nas so prispeli še Čehoslovaki, Francozi, Belgijci in Madžari. Tekmovali bodo seveda tudi domači, luksemburški gimnasti. Od 14 narodov, ki so vključeni v mednarodni telovadni federaciji, je torej moglo samo 6 narodov sestaviti vrsto telovadcev za tako težavno tekmo. Za Francoze čujemo, da so izvrstno priprav-

ljeni, torej ne bodo več igrali podrejene vloge, kot na prejšnjih mednarodnih tekmah po svetovni vojni.

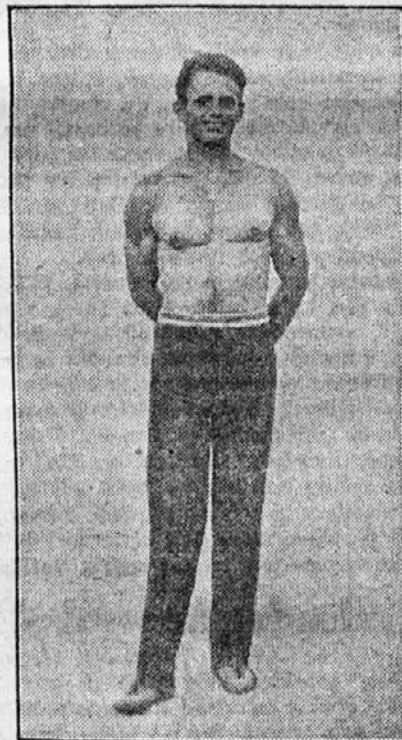
Svicarji, zmagovalci na IX. Olimpijadi v Amsterdamu, se niso priglasili in utemeljujejo to s tem, da nimajo telovadcev, ki bi vsestransko obvladali orodje in lahko atletiko. Tudi Italijani, zmagovalci na VIII. Olimpijadi v Parizu, in Finci se iz istega razloga ne udeležijo tekme. Torej ostanejo resni konkurenti za prvo mesto le Jugoslovani, Čehoslovaki in Francozi, ki imajo v svoji vrsti nekoliko izvrstnih telovadcev iz Alzacije. Priprani smo, da se bodo tudi Madžari, ki prvič po svetovni vojni nastopijo pri mednarodni tekmi, dobro plasirali.

Z bratsko češkoslovaško ekspedicijo, ki jo tvorijo tekmovalci Vacha, Löffler, Supčík, Gajdoš, Tintěra, Tikal, Rybak in Effenberger pod vodstvom dr. M. Klinger-ja, sodniki Erben, Havel in Müller, zdravnik dr. Weisberger, poročevalec Dušek in vođa A. Heller, podnačelnik C. O. S., smo takoj navezali bratske, prijateljske stike.

Danes pod večer smo bili na stadionu, ki še ni popolnoma dokončan; vendar dela jako prijeten vtis. Zgrajen je iz armiranega betona na stroške mesta in bo stabilen. Tudi telovadili smo malo, da se pregibamo in poskušamo orodje, ki je mimogrede povedano jako slabo. Čehoslovaki so prinesli s seboj bradljo, drog, kroge, ročaje za konja, mi pa vrv za plezanje, kroglo itd., kar bomo pri tekmi skupno uporabljali. Za lahko atletiko je jako slabo urejeno, tekašnice je mehko, da se ugrezamo do členkov, doskočišče za skok v daljino in skok s palico sploh ni urejeno. Jutri bomo še malo trenirali, drugače počivamo. V petek zvečer bo seja sodniškega zbora, na kateri bodo, kot čujemo, Čehi zopet predlagali nekatere težje in strožje pogoje za tekmovalce.

Zvečer smo se sestali in malo pozabavali v nekem lokalni z češkoslovaškimi Sokoli. Tukaj je jako veselo, ljudje živahni, temperamentno se pleše. Jazz udarja res divje in imajo oni prav, ki trdijo, da so ljudje tukaj na zapadu izgubili zdravi sluh in okus za dobro glasbo.

Razpoloženje naših fantov je najbolje, vendar se že kažejo znaki napetosti, ko pred vsako tekmo. V težki mednarodni boju pojdemo z veseljem in navdušenjem ter z voljo, da dosežemo čim lepši uspeh.

Jugoslovanski prvak Primožič

zidavo novega opernega poslopja. Morda je to dejstvo samo simptom postopnega zahajanja operne umetnosti, ki ga dandanes doživlja skoraj ves svet.

Kriza avstrijskih gledališč. Pred kratkim se je vršilo na Dunaju posvetovanje zastopnikov gledališč iz centrov posameznih dežel, na katerem so ugotovili, da se večina teh gledališč nahaja pred katastrofo, če jim država ne prispeže na pomoč. Posebno Gradec je na tem, da se svoje drugo gledališče zapre — stari graški teater je že nekaj let sem izpremenjen v kino. Za september se napoveduje na Dunaju veliko zborovanje vseh interesentov.

Potujoče knjižnice v Ameriki. Država New York bo v kratkem uvedla nov zakon o potujočih knjižnicah: z avtomobili bodo raznašali knjige po deželi, po vaseh in farmah in bodo na vseh točkah, kjer se shaja in srečuje kaj več ljudi, organizirali izposojevalnice — po šolah, občinskih uradih, poštah, velikih trgovinah in pri bencinskih tankih. Pa tudi do prav samotnih zaselj in farm bodo avtomobili privlačili knjige in ves promet bo tako urejen, da bo lahko vsaka farmarska družina dobila po 10 knjig na mesec. V zvezi z izposojanjem knjig se bodo organizirala predavanja, diskusije, književni večeri, recitacije za otroke itd. Država ima namen, da v podeželskem prebivalstvu na ta način dvigne smisel za književnost in oblik kulturni nivo.

Gledališče nemih. V Leningradu so otvorili nenavaden teater: gledališče gluhotih. Skupina 27 gluhotih igralcev bo za gluhotno občinstvo samo z gestami in mimiko igrala drame in komedije. Kot prvo stvar so dali Gogoljevega »Revizorja«, ki je baže doživel zelo lep uspeh.

Kamnik

Iz pisarne meščanske korporacije. Meščanska korporacija bo razdelila letos med svoje upravičence nad 1200 sežnjem drv, tako da dobí vsak 7 sežnjev (okrog 35 m³). Z letošnjim letom se je uvedel nov način predaje drv. Vsak upravičenec prejme 7 nakaznic s svojim imenom.

Kozolec se je podrl v soboto dopoldne posestniku B. na Perovem. Bil je krit z opeko, ki se je vsa razbila, pa tudi žito je pri padcu izgubilo polovico zrna. Sreča, da takrat ni bilo nikogar v bližini, ker se je kozolec zvrnil naravnost na cesto.

Nov voznik red avtobusa. Ker je oblast prepovedala poljubno postajanje avtobusov, opozarja podjetje Hojak-Bregar-Fajdiga, da se avtobus ustavlja samo na postajališčih, ki so označena v voznem redu, in sicer v Kamniku na Glavnem trgu in na Sutni pred gostilno Terpinč, v Podgorjah pa pri Kimeswengerju in Grošlju. Po novem voznem redu vozi avtobus iz Kamnika v Ljubljano ob 7:30 in 12:45, oziroma ob nedeljah ob 7:30 in 19:00 in odhaja iz Ljubljane ob 11:30 in 17:30, oziroma ob nedeljah ob 11:55 in 21:00.

Pazite na javne naprave! Na vseh izprehajališčih v mestu in bližnji okolici je postavilo letos tujsko-prometno društvo nove klopi in mizice, ki naj služijo tujcem pa tudi domačinom. Komaj 2 meseca je, odkar so postavljene, pa so že nekatere izrezljane, pomazane in počečkane, da je strah. Društvo apelira na zavednost kamniškega prebivalstva, ki je radi pospeševanja tujkega prometa zainteresirano na tem, da se klopi ohranijo čiste in snažne, da pazi nanje in obenem obljublja nagrado 50 do 100 Din (po obsegu škode) onemu, ki bi naznanil storilca oblastim.

Vremenske neprilike. Po izredno vročih in soparnih dneh je nenadoma nastopilo deževno vreme. Od planin piha mrzel veter in ni dvoma, da je na najvišjih vrhovih zapadel sneg. Vremenski proroki trdijo, da bo deževno vreme trajalo še nadalje, s čimer gotovo ne bodo zadovoljni številni tujci, ki so letos posetili naš kraj.

Vrhnika

Pusta nedelja. Nedelja je bila čemerna in pusta. Sokolsko društvo se je ves teden pripravljalo na svojo prireditev, katero pa je preprečil dež. Preložena je na 27. jul. t. l.

Kdo bo prestavil električni drog, se vsi vprašujemo. Stoji tik pred krajem, kjer bo stal Cankarjev spomenik. Zadruga električna ga noče prestaviti, občina se ga pa tudi brani. Odbor za postavitev spomenika pa pravi, da ga bo spomenik sam dovolj stal in da prestavitve ne zmore.

Dograjena je v glavnem zelo potreben lesen most, ki pelje iz Mačinka preko Mirk v Retovje in Verd. Važen je tudi za bližnjico, ki pelje na verdsko postajo.

Škofja Loka

Samomor. V nedeljo, 18. t. m. je izvršil samomor Pajer Vence, vpok. železniški strojevodja v trenutku duševne zmedenosti. Pokojnik je živel samec pri svoji sestrini in je bil dober in zabaven družabnik. Pokopali so ga včeraj.

Nesreča. Na elektri. žagi g. Dolenc pri škofjeloskem kolodvoru si je pri žaganju na cirkularni odrezal danes popoldne 14. t. m. palec leve roke delavec štopnikar Janez iz Dorfarjev. Odpeljali so ga v ljubljansko bolnico.

Podivjanost mladine. Preteklo nedeljo 6. t. m. sem napravil s kolesom izlet v škofjelosko okolico, da bi užival bolj sveži zrak kot ga mi nudijo ljubljanske ulice. Med Zabnico in sv. Duhom sem šel peš poleg kolesa. Pred trgovino g. Čemažar je stala gruča mlečno-zobih fantalinov, ki so me napadli z psokami, češ da sem kolo ukradel, ker se ne vozim, da lje z »jubljansko barabo in srajco« itd. Ker na ta napad nisem reagiral, so šli za menoj in mi s kamenjem žugali. Odkod ta podivjanost? — Ker so nepridipravi prekorajčili 14. leto, bi zaslužili eksemplarično kazen.

Novo mesto

Nesreča. Drobec železa je padel v desno oko 18-letnemu ključavničarskemu vajencu Zdravku Jugu, ko je brusil kos železa za nov štedilnik. Jug je moral v bolnico.

Umril je poštni kontrolor v pokou g. Ivan Dovjak. V nedeljo popoldne ga je vključ slabemu vremenu spremilo pol mesta na njegovi zadnji poti. Noto mesto je s pokojnim izgubilo originalnega humorista, izvrstnega družabnika, odličnega pevca in zlato srce. Zapušča vdovo in hčerko učiteljico. Pokoj njegovi duši, večem mu spomin, preostali naš sožalje!

Deževno vreme nas pesti že kar cel teden. Prej smo za dež prosili, zdaj bo treba pa prositi za lepo vreme. Temperatura je znatno padla.

Sokolske desetletnice v Toplicah se je udeležil novomeški Sokol s svojim članstvom in naraščajem korporativno.

Kočevarje

Iz Rudnika. Delavci delajo že delj časa samo štiri dni v tednu, torej še en dan manj kot preje. Če v normalnih razmerah so komaj dihal, sedaj jim pa menda res ne preostaja drugega, kakor da mirno čakajo in drug za drugim shirajo. Čas košnje je minil, podpor ni nobenih — živeti pa mora delavec in njegova družina. Vsi že čakajo, da bodo zrele mašine in jim prinesle nekaj zasluzka. — V soboto sta dva mlada delavca malo vinjena pela po Rudniku. Slišali so jih pazniki in dejansko obračunali z njima. Naslednjega dne sta bila oba na mestu odpuščenja. Brez komentarja! Samo to še, da se delavci boje govoriti o razmerah na Rudniku, češ — jutri sem lahko na cesti.

Poslovilni večer. V soboto so se članice tukajšnjega »Sokola« poslovile od sestre Hermine Debečevce, ki odide v službo v Novo mesto. Srečno!

Kultura

Nov zvezek »Etnologa«. Prvi zvezek četrtega letnika »Etnologa«, ki ga izdaja narodnopisni muzej v Ljubljani, prinaša sledečo vsebino: dr. K. Oštr lingvistično razpravo o predlovskega izrazu za »zadruge«; dr. St. Vurnika obširno študijo kmečke hiše Slovencev na južnovzhodnem pobočju Alp; dr. R. Krissa članek o versem kultu žrtvovanja v Jugoslaviji (v nemškem jeziku); dr. N. Zupančič članek Reka Erak (prispevek k zgodovini borb narodov za prevlado nad južno Rusijo v IV. stoletju po Kr.); dr. Fr. Kotnika zgodovinsko črtico Pogodba za dobavo, sklenjena med mozirskim tržanom in Zagrebčanoma l. 1796. — Urednik »Etnologa« je dr. Niko Zupančič, direktor etnološkega muzeja, uredništvo in uprava sta: Ljubljana, Bleiweisova cesta 24.

Italijanska revija o Slovencih. V Firenzi je začela te dni izhajati revija »Lares«, ki je posvečena ljudskim tradicijam in običajem. V svoji prvi številki je objavila ta revija tudi študijo poslanca P. S. Leichte iz Benetk o »Sledovih poganstva med soškimi Slovani v XIV. veku«.

Nova vrsta parlamentarnega štrajka. V mestecu Rheinsberg v Nemčiji je začel štrajkat občinski zastop. Gospodje so namreč nedavno izvolili v občinski svet nekega čevljarkega mojstra, ki ga pa nadgovorna oblast ni potrdila, ker oblasti morebiti ni bil všeč, ali pa so akt kam založili. Zato je večina občinskega sveta sklenila podlagi splošne volilne pravice zakonito izvoljeni člani mestne občinske uprave in mestni očetje se zavezujejo s častno besedo, da se ne bodo udeležili nobene seje več, dokler ne

bo izvoljeni novi občinski svetovalec in čevljarški mojster g. Sch. od vlade potrjen. — To je pomemben napredek v obhajevanju med oblastjo in javnimi zastopi. Mogoče bo še tako daleč prišlo, da bodo začeli povsod po svetu reševati parlamentarne spore in krize s štrajki.

Jubilej slovaške Mohorjeve družbe. Na Slovaškem se že ves junij in julij v širokem stilu proslavlja šestdesetletnica velike književne družbe sv. Vojteha. Proslava je združena s celo vrsto drugih svečanosti: ob tej priliki odkrivajo spominske plošče in spomenike devetnajstim slovaškim kulturnim delavcem in se vrši v Brnavi velika razstava književnosti, slikarstva in keramike. Vsa proslava ima katoliški značaj.

Slovaška Masaryku. V Pragi je izšlo pred dnevi veliko, dokumentarno važno delo: Slovaška Masaryku. Knjiga je izšla pod protektoratom češkoslovaškega narodnega sveta, je prva reprezentativna slovaška knjiga in v vrsti člankov, ki so ji prispevali razni slovaški pisatelji in politiki (nekatera literarna imena morajo biti čitateljem »Jugoslovani« že znana: Hviezdoslav, Razus, Krémery, Jesenský, Roy, Soltesova itd.), češkoslovaški državniki in sodržniki iz inozemstva (med drugimi prof. zagrebški univerze Ferdo Šišić) tolmači vdanost Slovačkov Masaryku.

London brez opere. Londonsko operno gledališče Covent Garden, eno najslavnejših gledališč Anglije in sveta, ki bi imelo v kratkem praznovati 200-letnico obstoja, so baje prodali, da se podre in da se razširi tržni prostor, ki se nahaja okrog poslopja. Tako bo London najbrž ostal brez opere — kajti v Londonu, v tem mestu mecenov, ne morejo skupaj spraviti vse, ki je potrebna za že zdavnaj nameravano

Velik požar v Šmarju na Dolenjskem

Mična vas Šmarje bi kmalu postala žrtev velike požarne katastrofe
Požrtvovalnost ljubljanskih prostovoljnih gasilcev - škoda znaša približno 100.000 Din

Šmarje, 14. julija.

Lepa vas Šmarje na Dolenjskem od Škofelje dalje je preživela nedeljski popoldan v veliki paniki. Z zvonika je začelo biti plat zvona in po vasi, ki leži ob glavni avtomobilski cesti in kjer so hiše zelo na gosto, so se začeli obupni klici: »Gori!... Gori!«

Sredi vasi je v kozolcu posestnika Janeza Završka nastal ogenj, ki se je z največjo naglico razširil na bližnji kozolec posestnika Jakoba Perovška. Naključje je hotelo, da ni bilo vetra, kajti najmanjši veter bi povzročil, da bi se požar širil s še strahovitejšo naglico na bližnje hiše in gospodarska poslopja. Položaj pa je postal zelo kritičen, kajti vas Šmarje, ki je oddaljena kake tri minute od postaje Šmarje-Sap, nima večjih potokov in studencev, marveč razpolagajo z vodo samo posestniki v posameznih vodnjakih.

Na pomoč so prihiteli takoj domači gasilci z navadno ročno brizgalno, ki pa ni mogla udeležiti divjega elementa. Prihiteli so tudi gasilci iz Škofelje, Lepoglave in Grosuplje. Z največjim naporom so skušali udeležiti odnosno lokalizirati požar, ki je že grozil bližnjim hišam. Tedaj se je spomnil slučajno tam se nahajajoči uradnik OUZD g. Jože Berdajs na ljubljanske gasilce. Na poštenem uradu je telefonično poklical ljubljansko gasilsko postajo. Odzvali so se najprej sicer poklicni gasilci, ki so se odpeljali na kraj požara s svojo motorno brizgalno. Pozneje je okoli 18. ure topovski strel z ljubljanskega grada klical prostovoljne gasilce na pomoč. Takoj je bilo pred Mestnim domom zbranih 10 gasilcev, med njimi poveljnik g. Milko Hojan, dalje gospoda Mežek in Gostiša. Z avtomotorko, ki ima priključen tudi praktičen motorni agregat, so odbrzeli po Dolenjski cesti proti Šmarju, kamor so prispeli v četrtni uri.

Motorne brizgalne poklicnih gasilcev niso mogli uporabiti, ker ni bilo nikjer pravega potoka, od koder bi lahko težka motorna brizgalna mogla črpati vodo. Poveljnik g. Milko Hojan je takoj, čim so ljubljanski prostovoljni gasilci dospeli v Šmarje, odredil vse varnostne ukre-

pe, da se je požar v nekaj minutah lokaliziral. Agregat so odnesli do vodnjaka nekega posestnika na hribčku, približno 1000 m daleč. Tam so ljubljanski gasilci storili vse, da je agregat začel takoj funkcionirati in metati ogromne curke vode na goreča poslopja. Bila je velika sreča, da so ljubljanski prostovoljni gasilci prispeli s svojo avtomotorko, ki je praktično zmogla delovati na večje razdalje, dočim so bile ročne brizgalne brez večjega pomena. Ljubljanski gasilci so ostali na mestu požara približno do 9. ure zvečer, nakar so se vrnili v Ljubljano.

Bila je velika nevarnost, da bi zaradi pomanjkanja vode požar upepelil vso vas. Pogorela sta samo lepa, moderna kozolca obeh omenjenih posestnikov. Škoda cenijo na 100 tisoč dinarjev, zavarovalnica je prav majhna.

Orožniki iz Škofelje so bili takoj na mestu požara ter so skušali vzdrževati red med razburjenim prebivalstvom. Orožniki so tudi še zvečer uvedli poizvedbe o vzroku požara. Najprej so se mnogi izgovarjali, da je požar najbrže povzročil kak maček, ki so mu nagajivi otroci zažgali dlako ter je nato stekel pod kozolec posestnika Završka. Pozneje so orožniki dognali, da so požar zanetili otroci, ki so se igrali z žveplenkami. Pod kozolcem posestnika Završka so namreč popoldne šmarski otroci prižigali žveplenke. Nabrali so tudi kup slame in sena ter ga zažgali. Ko je vzplapolal večji ogenj, so otroci pobegnili. Ogenj pa se je takoj naglo razširil, da ga ni bilo mogoče takoj omejiti.

Ravno v tem primeru se je izborna obnesla motorna brizgalna ljubljanskega »Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva«. Ta brizgalna ima praktičen motorni agregat, ki ga je mogoče ponesti na vsak oddaljenejši kraj, kjer je voda.

K poročilu o požaru v Šmarju smo naprošeni, da opomnimo vsa požarna društva in občine v bližini Ljubljane, da je treba pri večjih požarnih katastrofah vedno klicati le ljubljanske prostovoljne gasilce, ki s požrtvovalnostjo in rade volje prihitijo ogroženim krajem na pomoč.

Vseslovanski gasilski kongres v Ljubljani

Ljubljana, 14. julija.

V glavnih točkah smo že objavili program velikega vseslovanskega kongresa v Ljubljani. Za kongres vlada povsod največje zanimanje in kongresni odbor ima te dni vse polno dela, da organizira kongres tako, da bo uspel popolnoma in da bodo imeli razni gostje ter razne deputacije inozemskih gasilskih federacij najboljši vtis o lepem napredku gasilstva v naši državi.

Češka deputacija iz Prage pod vodstvom gospoda Seidla bo poklonila Nj. Vel. kralju Aleksandru I. lep bronast kip gasilca. Kip je težak okoli 18 kg.

S kongresom je združena tudi proslava 60-letnice obstoja ljubljanskega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Društvu bo poklonjena krasna zastava, ki jo je že izdelala ljubljanska tvrška Jaroš Neškudla. Na prvi strani je vpodobljen krepak gasilec, ob roboh pa je besedilo ljubljanskega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva. Pod gasilcem sta letnici 1870—1930. Na drugi strani so kratki, a lepi verzi gospoda kanonika Mihaela Opeke, ki je znan kot duhovnik gasilcev. Verzi se glase: »V ognju ljubezni do bratov plamtimo, ogenj sovraštva krotimo, gasimo.« Zastava bo te dni razstavljena v izloženem oknu manufakturne trgovine I. C. Mayer v Stritarjevi ulici. V zastavo, kateri bo kumovala dvorna dama gospa Franja Tavčarjeva, bo zabitih okoli 130 žebeljev raznih podpornikov in prijateljev gasilstva.

Za kongres se zelo zanimajo tudi naši vrli Mariborčani, Celjani in Ptujčani, ki bodo prihiteli na kongres v prav lepem številu. Ta društva so nedavno priglasila svoj vstop v Jugoslovansko gasilsko zvezo. Celjani so bili prvi.

Planinska slavnost na Pohorju

Maribor, 14. julija.

Neprestano deževje v petek in soboto je bilo slaba reklama za izlet na zeleno Pohorje, kjer je bila za vsa dopoldne napovedana slovesna otvoritev letnega kopališča, vodovoda in drugih modernih naprav pri Mariborski koči. Včeraj jutraj se je pa nebo zjasnilo in v lepem jutru so bila vsa pohorska pota polna planincev in planink. Cilj je bil Mariborska koča, ki se po zaslugi agilne mariborske podružnice Slovenskega planinskega društva vedno bolj razvija v prvo planinsko izletišče in letovišče.

Na tej že po naravi idilično krasni postojanki so se okrog 9. ure jutraj zbrali številni ljubitelji Pohorja in planinski funkcionarji: odborniki tukajšnje podružnice SPD pod vodstvom predsednika g. dr. Senjorja, banski svetnik in predsednik Tujsko-prometne zveze za Slovenijo iz Ljubljane, g. dr. Marn, predsednik SPD iz Ljubljane, g. dr. Tominšek, predsednik ruške podružnice SPD g. Pišek, polkovnik Lazič iz Beograda, zastopniki tiska itd., kjer so pris-

stvovali sv. maši, katero je kot član Aljažvega kluba na improviziranem oltarju na prostem daroval bogoslovni profesor g. dr. Somrek iz Maribora.

Po maši se je vršila slovesna otvoritev kopališča in ostalih novih naprav, katero je vodil podružnični predsednik g. dr. Senjor, ki je v svojem slavnostnem govoru pozdravil vse funkcionarje in ostale predstavnike ter izletnike in orisal razvoj in delo podružnice ter koč. Za njim so govorili še gg. dr. Marn, dr. Tominšek, Pišek, inž. Jelenc, polkovnik Lazič in Zorut. Sledil je ogled novih naprav.

Z novim kopališčem na prostem, ki leži nekoliko pod koč, katero tvori bazen v obsegu 10×15, vodovodom v kuhinji, koči in dependanci, z novimi angleškimi stranišči in na novo adaptiranimi spalnicami na podstrešju je postala Mariborska koča najudobnejše opremljena planinska postojanka v Sloveniji. Prisotni so bili nad vsem tem prijetno presenečeni in so se s tem večjim veseljem udeležili veselice, ki je nato sledila v koči in na prostem. Razpoloženje pa je popoldne motil dež, ki je zasledoval izletnike deloma tudi na povratku v Maribor.

Usodni karambol

Maribor, 14. julija.

Včeraj popoldne krog 17:40 je privozil po Koroški cesti v smeri od Kamnice proti mestu tovarni avto tovarne Reich v Melju, katerega je vodil šofer Srečko Vokač, v njem sta pa sedela še artilerijski narednik Rudolf Hrast in neka ženska. Avto znamke »Ford« je vozil s precejšnjo brzino po sredini ceste, ko pa mu je pred hišo št. 116 privozil iz mesta nasproti kolesar Bogomir Rozman, mlinar pri Rosenbergu, je avto nenadoma krenil na levo. Pri tem je z vso silo zadel v plot omenjene hiše in potegnil za seboj tudi kolo in kolesarja, katerega je pritisnil ob deske in se na to odbil, zletel nazaj na cesto in šele tam obstal.

Posledica karambola je bila, da je avtomobil polomil plot, zdobil Rozmanovo kolo, Rozmana samega pa težje poškodoval na levi nogi in na hrbtu. Ranjeni Rozman je obležal na tleh ves krvav, se je pa kmalu zavedel in si opomogel. Težje pa se je poškodoval šofer Vokač sam, ki je dobil nevarno rano na glavi, dočim sta narednik in ženska ostala nepoškodovana. Na mesto nesreče je bil takoj pozvan rešilni voz, ki je oba ponesrečenca prepeljal v bolnico.

O nesreči je bila še včeraj uvedena preiskava. Komisija pod vodstvom dežurnega policijskega uradnika g. Pavletiča, ki je odhitela na Koroško cesto, je ugotovila, da avtomobil nesreče ni zakrivil, ker so bile njegove naprave v najboljšem redu, pač pa so mnogi pasanti že pred nesrečo opazili vznokovno negotovost, kajti vozil je kljub veliki brzini sem in tja, vijugasto. Avtomobil, ki je le deloma pokvarjen, so še pred nočjo prepeljali na dvorišče požarne brambe na Koroški cesti. Stanje ponesrečenega Vokača in Rozmana po zadnjih vestih ni nevarno. Doselej ugotovljena škoda znaša pri plotu 400 Din, na kolesu in obleki ranjenega kolesarja pa 1200 Din, dočim škoda na avtomobilu še ni ocenjena.

Okrajni kmetijski odbor za maribor. desni breg

Maribor, 14. julija.

Konstituiranje okrajnega kmetijskega odbora V soboto, dne 12. julija, se je konstituiral tu okrajni kmetijski odbor za Maribor, desni breg. Sestanek se je vršil v dvorani okrajnega cestnega odbora in ga je vodil sreski načelnik dr. Hacin.

Za predsednika je bil izvoljen Jakob Florjančič, župan pri sv. Miklavžu na Dravskem polju. Kot podpredsednik je stopil v odbor najstarejši odbornik g. Ivan Hauptman, posestnik v Poljčanah. V banovinski kmetijski svet sta bila izvoljena Jakob Florjančič in Vinko Gornjak, ekonom iz Slovenske Bistrice, za namestnika Gašpar Karničnik, veleposestnik iz Rdečega brega. V ožji odbor so bili izbrani gosp. Srečko Rogič, župan v Limbušu, g. Leopold Habjančič, upravitelj veleposestva Betnave, g. Kolman Josip, župan v Slivnici, g. Josip Zamastur, posestnik v Poljskavi in g. Ivan Hauptman, župan v Poljčanah. Kmetijski odbor je sklenil, da morajo občine prispevati v proračunu določene vsote za kmetijstvo 75% k okrajnemu kmetijskemu skladu.

Zadružni shod v Trbovljah

Trbovlje, 14. julija.

Vodstvo delavskih zadrug se sklicalo v nedeljo, dne 13. t. m. ob 9:30. uri v Delavskem domu zadružni shod, katerega se je udeležilo okrog 100 delavcev. Kot govornik je nastopil delegat centrale delavskih zadrug iz Ljubljane, ki je med drugim dejal, da so delavstvu poleg strokovne, kulturne in političnih organizacij potrebne tudi močne gospodarske organizacije. Proletariat mora strmeti za tem, da si polagoma ustvari svoja lastna podjetja in tovarne. Delavske zadruge so si v zadnjih letih zgradile okrog 36 zadružnih domov, ker jim nihče ni hotel dati prostora za svoje ustanove. Zadruge so se zato hudo zadolžile. Govornik je dalje omenil, da ima v Nemčiji in drugih kulturnih državah vsak delavec 4 legitimacije: strokovno, politično, kulturno in gospodarsko. Pri nas zaenkrat politično ne more biti aktiven, vendar pa lahko gospodarsko deluje v zadružnih, se duševno krepi v kulturnih in za gmetno zboljšanje bori v strokovnih organizacijah. Dolžnost vsakega proletarca je, da podpira le svoje gospodarske organizacije. Mnogi delavci nosijo svoje prihranke v male hranilnice, ki odvajajo denar v banke in te banke tvorijo velepodjetja in velekapital, ki je nasprotnik proletarskega razreda. Grajal je, da hodijo delavske žene najraje v najbližjo trgovino, največkrat pa v rudniški konzum. S tem podpirajo druge, zlasti pa kapital. Govornik je še o rožljanju z bajonetom, o protivnojem razpoloženju delavskih mas ter končno pozval navzoče, da se pridružijo zadružnemu gibanju ter dobavljajo svoje potrebščine le v delavskih konzumih zadrugah.

V enakem smislu je govoril drugi govornik Krušič Ivan. Dejal je, da so takozvane dividende ali povrnitev blaga koncem leta, ki jih nekateri trgovci koncem leta izplačujejo svojim odjemalcem, le pesek v oči. Trgovci mora pač blago dražje zaračunati ako hoče svojega odjemalca koncem leta z dividendami osrečiti. Krušič je nadalje predložil navzočim, kako mogočen faktor bi bili delavci, ako bi se vsi organizirali v svojih gospodarskih organizacijah, ter dobavljali svoje potrebščine le v delavskih konzumih. Dali bi se rešiti še mnogo nereseni socialni problemi. S tem bi delavstvo ne pripomoglo do dobička drugim, marveč bi bilo istega samo deležno. Tudi on je pozval navzoče, da se strnejo v delavskih zadružnih organizacijah ter iste podpirajo.

Končno je spregovoril še predsednik shoda g. Klenovšek, ki je pojasnil, da je gospodar sveta velekapital, ki vlada v mednarodni politiki ter usmerja vso javno življenje, odloča o vojni in miru ter v vsem mednarodnem življenju in gibanju. Proletariat da bo našel svoj gospodarski pdivig v zadružnih organizacijah, katere naj podpira. To je treba ob priliki današnjega VIII. mednarodnega zadružnega dne posebej poudariti. — Prečital je nato resolucijo, ki govori o solidarnosti celokupnega svetovnega proletariata, o zadružništvu, o delu za svetovni mir itd. Nato je bil shod zaključen. Zadruge v Delavskem domu je nedavno kupila od g. Izlakerja na Tereziji hiša, ki bo služila zadrugi kot prodajalna ter bo v kratkem otvorena.

Blanški doktor

Sevnica, 12. julija.

Pod tem naslovom znani Maks Poljšak, bivši civilni bolničar in star komaj 27 let, izvršuje po prestanem dvomesečnem zaporu zopet svojo »prakso« in sicer sedaj v Mrzli planini v občini Zabukovje. Začasno »ordinira« pri posestniku Pakju, kateremu tudi zdravi sina, ki je bil že nad 10 let hrom. Oče ga je vodil k mnogim zdravnikom, a vsako lečenje je bilo brez uspeha. Odkar pa ga »zdravi« Poljšak, se mu bolezen obrača na bolje. Sedaj je že toliko okreval, da stopi lahko že na noge. Oče Pakj je prepričan, da mu bo Poljšak popolnoma ozdravil sina in bi šel zato za Poljšaka tudi v boj.

A tudi drugih »pacientov« mu ne primanjkuje. Dnevno ga obišče povprečno 10 oseb. In njegova »zdravila« pomagajo vsakemu. Le sebi ne more pomagati. On sam je namreč epileptičen.

Pri zasliševanju je izjavil, da čuti v sebi zmoglost in moč, zdraviti ljudi. Notranji čut mu to veleva. Bolezen konstatira po seči, zdravi jo pa z rožami. Sicer pa ne pozna rož. Pravil je, da gre kar v gozd

in nabere potrebnih rož, iz katerih skuha čaj, katerega daje svojim pacientom kar v litrih, zelenkah in štefanjih. On sam je uverjen, da njegova zdravila pomagajo. Ko je bil zaprt, so ljudje kar trumoma hodili na sodnijo v Sevnico prosit, naj ga za božjo voljo izpustijo, da jim ozdravi sina, hčerko, brata, očeta mater itd. Celo prošnje so romale za pomiloščenje priljubljenega dohtarja na predstojna mesta. Okrog 60 ljudi se je absolutno izjavilo za njega, da jim je pomagal v njihovi dolgotrajni bolezni.

Za svoje »ordiniranje« ne sprejema nikakega honorarja. Ako mu pa kdo priinese kako klobaso ali kaj drugega, zavitega v culico, se pa seveda tudi ne brani.

Poljšak je doma blizu Poljčan. Kot civilni bolničar je bil v Gradcu, Zagrebu itd. Tam si je gotovo pridobil toliko potrebnega znanja v medicini, da sedaj izvršuje svojo prakso pri navnih ljudeh. Zoper njegovo mazaštvo je zopet prijavljena ovadba. Radovedni smo, kaj bodo sedaj pacienti storili za svojega »blanškega dohtarja«. Menda je uspeh njegovega zdravljenja pripisovati imenu Poljšak, ki je v ljudski medicini precej znano!

Vlom v barako

Ljubljana, 14. julija.

V nedeljo okoli 23. ure je nastalo na Kette-Murnovi cesti v bližini Tönniesove barake veliko razburjenje. Mnogi pasantje, med njimi šofer Stanko Iljaš, gospa Marija Keber, gospa Ana Dejak, gospod Ivan Keber in gospod Alojzij Dejak, so opazili, da so vrata barake, v kateri se nahaja prodajalna jestvin gospe Ane Dejakove, odtrgana in prevrnjena. Šofer Stanko Iljaš je takoj skočil k baraki in je skušal vrata zapreti, kajti opazil je v baraki dva zlikovca. Eden teh zlikovcev pa je prijel za zidarstvo »klanco« in močno udaril šoferja Iljaša po rokah, da je moral odnehati. Lopova sta nato izrabila priliko in pobegnili proti Zeleni jami. S seboj sta vzela 7 kranjskih klobas, vrednih 42 Din. V baraki pa je bilo jestvin za približno 4000 Din. Lopova bi se bila lahko dobro preskrbela z različnimi jestvinami, da ju niso zasledili.

O vlamu je gospod Alojzij Dejak obvestil na Kette-Murnovi cesti službujočega stražnika Vinka Zoreta, ki je nato ugotovil dejanski stan. Lopova sta sicer pobegnili, toda mimoidoči so dali natančen opis obeh vlomilcev. Eden je velik in močne postave, star okoli 25 let, drugi je manjše in šibkejše postave, star okoli 20 let.

Mestna občina in Zoo

Naprošeni objavljamo:

Mestna občina ljubljanska je od prvega početka do danes simpatično pozdravljala načrte društva Zoo in je vsled tega vselej tudi prošnji društva Zoo ustregla. Tako je prepustila lani in letos ribnik ter tudi drugače pomagala, kolikor je mogla. Da se ima društvo Zoo boriti z velikimi težavami, kakor vsako novo urejeno podjetje, je samo po sebi umavno in je mestna občina to tudi uvaževala. Tako je lansko leto čisto mirno prezrla veliko nerednost, ko je društvo dobilo volka in ga potem, ko je poginil, v odprtem zaboju položilo ob vogal drsališkega paviljona, da se je tamkaj razkrajal in da so lezli po njem črvi samo zato, da je strežnik »Zoa« dobil črve za ptičjo hrano. Omenjamo, da se je na tej gnobli paslo na stotine muh in da je bilo to početje skrajno nevarno in nasprotovalo vsem najprimitivnejšim razmeram higijene, oziroma zdravstva.

Letos pa so se zopet pričele pojavljati pritožbe tako s strani mestnega vrtnarstva, ki je neposredni sosed ribnika, kakor tudi časopisa. Teh pritožb mestna občina ni mogla preiti. Mestni magistrat odkazal jih je zdravstvenopolicijskemu odseku. Navedeni odsek je prišel do prepričanja, da bi bilo občinski upravi priobčiti, da Tivoli ni primeren za nastanitev Zoa, vsled česar bi se moral Zoo iz Tivoli izseliti. Imel je pri tem v mislih, da bi si društvo Zoo poiskalo kak drug prostor ob Večni poti, ker so tam ribniki in prav primerni prostori, gotovo pa prikladnejši kakor Tivoli, ki je v sredi mesta in kjer različni nedostatk, ki so s takimi napravami združeni, manj ogrožajo prebivalstvo, kakor pa v okolišju Bleiweisove ceste.

Dopis, ki je bil poslan društvu Zoo glede nerednosti, pa ni kratkoma slonel samo na poročilu tukajšnjega časopisa in pa nadzornika mestnih nasadov, temveč tudi na ogledu načelnika zdravstveno-policijskega odseka in gospodarskega urada; vseh članov odseka in bilo treba vabiti, ker so pri seji izjavili, da so si sami ogledali Zoo in isto je izjavil tudi mestni fizikar. Mestna uprava ljubljanska gotovo pozdravlja Zoo. Rad tega pa, ker je mestni magistrat sam pozval društvo Zoo, da odpravi nedostatk, še ni treba, da bi se institucija, ki je velikega pomena za Ljubljano, kasirala. Mestna občina, ki mora vršiti zdravstveno-policijsko, ne more kratkoma odobravati vsake stvari, če je s kulturnega stališča še tako potrebna, če pa ima svoje nedostatke. Pravično in potrebno je, da se nedostatki odpravijo, nakar se šele zamore naprava razvijati in mesto z vso vneto za njo zavzeti.

Zahvaljujoč se Vam v naprej za prijaznost priobčitev, beležim z odličnim spoštovanjem

M. R. Sušnik s. r.

„Jugoslovan“

se naroča v Ljubljani v Gradišcu 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 30-68.

Dnevne vesti

Upravištvo »Službenega lista kraljevske banske uprave Dravske banovine« se je preselilo iz tiskarne »Merkur« v Gradišče št. 4, telefon št. 30-69.

Minister za gradbo in pošte na potovanju. Iz Beograda javljajo: Minister za gradnje Filip Trifunović je včeraj zjutraj odpotoval na inspekcijsko potovanje. Pri tej priliki bo minister obiskal ustanove svojega resorja in si ogledal dela pri gradnji železniške proge Kraljevo-Raška-Kosovska Mitrovica in traso železniške proge Kuršumljija-Priština. Nato se minister čez Niš vrne v Beograd.

Imenovanje v pravosodni službi. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za pravosodje je postavljen za šefa oddelka za zemljiško knjigo s položajem in dohodki načelnika ministrstva pravosodja v 1/8 Dragoljub Matić, upravnik kaznilnice v Zenici v isti skupini in kategoriji.

Beograjski dijaki v Pragi. Včeraj je v Prago prispela skupina dijakov beograjskih gimnazij pod vodstvom prof. Dušana Bučkovića, tajnika ministrstva prosvete. Jugoslovanski gimnazijci ostanejo v Pragi 14 dni, nakar pridejo na ekskurzijo v letovišče Inke na bregu Sazave. Temu potovanju srednješolcev je smoter zblizanje jugoslovanskih in češkoslovaških študentov.

Sprememba v železniški službi. Z ukazom Nj. V. kralja je bil po službeni potrebi na predlog prometnega ministra dodeljen službi na mariborskem kolodvoru g. Vekoslav Medvešek, dosedaj uradnik v železniški delavnici v Mariboru.

Izvrševanje novega zakona o vinu. Vinogradniki in še posebej gostilničarje in vinske trgovce posebno opozarjam na sledeča določila zakona: 1. Prepovedano je prodajati vino, ki se je pomnožilo z dodajo vode. 2. Prepovedano je dajati v promet bolna in pokvarjena vina. 3. Prepovedano je dajati v promet mošt ali vino z označbo vinorodnega kraja, vrste grozdja ali starosti, če označba ni resnična. 4. Prepovedano je trgati grozdje pred oblastveno odrejenim rokom. 5. Vino od samorodnic se sme prodajati samo še tekom letošnjega in prihodnjega leta in sicer samo pod točno označbo »vino od šmarnice«, »vino od izabele« itd. Od začetka 1932. leta se ta vina v obče ne bodo smela prodajati. 6. Za kontrolo vin, zlasti pri vinskih trgovcih in gostilničarjih, se nastavi posebni vinarški nadzorniki, za tukajšnji srez v Mariboru. 7. Za prekrške odredbe tega zakona so določene sodnijske kazni do 3 mesecev zaporu in 30.000 Din denarne globe, za manjše prestopke pa policijske kazni do 14 dni in 1000 Din denarne globe.

Dostavljanje sodnih spisov. Višje deželno sodišče v Ljubljani je naslovilo na pošto upravo v Ljubljani naslednji dopis: »Pri rešitvi nekega civilnega prizivnega primera se je ugotovilo, da poštni uslužbenec, in to celo v Ljubljani sami, pri vročitvi tožbe ni postal po zakonitih predpisih, ker je tožbo vročil na mesto tožencu njegovemu sinu, ki je prejem tožbe potrdil na povratnici z očetovim podpisom, dasi za prejem tožbe ni bil pooblaščen. Ker prihajajo glede vročitev sodnih pošilk strankam tudi od drugih sodišč pritožbe in se izkaže vsled nepravilnega postopanja poštinskih organov čestokrat potreba do obširnih poizvedb in zasliševanj ter razveljav prvosodnih odločb, kar povzroča strankam nepotrebne stroške in zavlačuje redno odpravo poslov, se poština uprava naproša, da odredi, da se odrejeni organi, ki so poverjeni z vročitvijo sodnih pošilk, primerno podučijo o pravilnem postopanju ter opozore na tozadevne predpise in na škodljive posledice nepravilnega postopanja, za koje bi jih mogla zadeti tudi imovinskopravna odgovornost. Poština direkcija pristavlja k temu dopisu, da bo ukrenila vse, da se odstranijo ti nedostaki.

Zidarjem in tesarjem, ki se nameravajo vpisati na Gradbeno rokodelsko šolo na tehniški srednji šoli v Ljubljani, javlja šolska uprava, da se bo sedanja šola, ki je trajala tri leta po pet mesecev od 1. novembra do 31. marca, s prihodnjim šolskim letom preosnovala v dveletno Gradbeno delovodsko šolo, ki bo trajala dve polni šolski leti od začetka septembra do konca julija. Sedanji učenci, ki so dovršili drugi razred, bodo seveda še po starem nadaljevali šolo v tretjem razredu od 1. novembra 1930. do 31. marca 1931. Za nove učence se pa bo prišel pouk začetkom septembra. Novi učenci naj se prijavijo pri direktorju tehniške srednje šole v Ljubljani pi-

smeno že do konca tega meseca. Prijavi naj priložijo izpustnico ljudske šole, učno pismo o izučeni obrti (pomočniško pismo) in izpričevala obrtne nadaljevalne šole in morebitna druga šolska izpričevala.

Posmrtnica. V nedeljo 13. t. m. je po dolgi, mučni bolezni na posestvu v Skradu preminula blaga gospa Marija Lončaričeva, soproga tudi v Sloveniji obče poznane in uglednega velepodjetnika g. Josipa Lončariča. Ob smrtni postelji jo obkokujejo svoji kot najboljšo mater in vzorno soprogo, vsa okolica pa kot veliko dobrotnico. S svojo srčno dobroto, z izredno ljubeznijo in z veliko udanostjo je bila v pomoč vsem bednim in revnim in je uživala obče spoštovanje. Veličasten pogreb v ponedeljek 14. t. m. v Skradu je bil viden izraz tega spoštovanja. Pokojnica je bila žarišče daleč na okoli znane Lončaričeve hiše. Nad njeno gomilo se je porosila marsikatera solza z zdihljajem: Prezgodaj si šla od nas! Globoko užaloščeni rodbini naše sožalje.

Epidemija legarja. Iz Banje Luke poročajo, da se je epidemija trebušnega legarja, ki se je pojavila v vasi Lastaši, razširila na kolenjo Maglajne, odkoder so pripeljali v banja-luško bolnico 17 bolnikov. Ukrenili so vse potrebno, da se prepreči širjenje te nevarne epidemije.

Kmetaki praznik na zgodovinskem Krškem polju v nedeljo, dne 20. julija 1930. 1. Od 10. do 12. ure zbiranje narodnih noš, konjenikov in okrašenih voz pred cerkvijo v Krškem. 2. Ob pol 1. uri sprevoz s konjeniki v narodnih nošah in okrašenimi vozovi z godbo na čelu na Krško polje. 3. Veliko kmetako zborovanje, na katerem govore minister g. dr. Iv. Shwegel, kmet A. Grebenc, za kmetijsko mladino pa dr. Novak in dr. Rosina. 4. Ob 3. uri pričetek konjske dirke. 5. Ob 4. uri oziroma po končani konjski dirki prične kolesarska dirka.

Duhaprisoni šofer. V nedeljo bi se skoro dogodila velika nesreča v Domžalah, a jo je šofer avtobusnega podjetja, ki vozi iz Morav v Ljubljano, s prisotnostjo duha preprečil. Nesreča bi zahtevala gotovo človeške žrtve. Malo pred sedmo uro zvečer, ko odpelje vlak iz Domžal v Ljubljano in pasira cesto, je privozil moravski avtobus preobložen z vračajočimi se izletniki s polno brzino. Tik pred prelazom mu je pa odpovedala zavora. Ljudi, ki so se nahajali v bližini, je obšla groza. Enako tako so bili potniki vsi iz sebe, ki so se nahajali v avtobusu. Nekateri so hoteli poskakati skozi okna. V zadnjem trenutku je šofer okrenil in zavozil v njivo, da se je avtobus pogrzel v mehko prenapojeno zemljo ter se tako ustavil. Potniki, ki so bili v smrtnem strahu, kojim je pretila neizogibna smrt, se imajo zahvaliti šoferju, da jih je tako rešil z duha prisotnostjo nesreče.

Kavarniški tat v pasti. Beograjskemu kavarnarju lastniku znane kavarne »Moravskih germanov« se je posrečilo ujeti tatu, ki mu je nekolikokrat vlomil v kavarno. Kavarnar je nekaj noči bdel in čakal tatu, potem mu je pa nastavljal past. Napeljal je od vseh vrat in oken električno žico, tako, da je zazvonil zvonec, ko je tat odprl okno. Tatu je alarmirani gazda s pomočjo sosedov ujel in izročil policiji.

Prepovedani listi. V seznamu prepovedanih listov in publikacij so vpisani: »Haukslander«, ki je izšel v Warendorfu na Češkoslovaškem, zemljevid »Königreich Jugoslawien«, ki je bil natiskan na Dunaju ter knjiga Marka F. Vujova »Moj politički životopis«, ki je izšla v Argentini.

Zagrebski zoo je dobil slona. V soboto je dobil zagrebski zoo v Maksimiru novega gosta, slona samico, starega 19 mesecev. Potoval je v posebnem vagonu 3 dni iz Stalingema pri Hamburgu do Zagreba. Ime mu je Moiso in je zelo krotek, lep in živahen. Zdjaj ga bodo seveda prekrstili. Navaditi se bo moral na hrvatsko ime in ubogati bo moral novega oskrbnika, ki mu bo poveljeval v hrvaščini. Slon je stal 115.000 Din. Slon je gotova lepa nova pridobitev za zagrebski živalski vrt. Ta naj služi nam v vzgled, pa bo konec tistih intrig proti našemu zool, ki izvirajo zgolj iz osebnih aferic in zavisti.

Vreme. V nedeljo je v Dravski in Savski banovini, kakor tudi po drugih pokrajinah države močno deževalo. Veliki nalivi so bili v Bosni in Hercegovini. Včeraj proti jutru se je v Dravski banovini zjasnilo in je nastalo lepo vreme. Barometer se je začel dvigati. Barometersko stanje je včeraj ob 7. bilo: Ljubljana 761,9, Maribor 760,2, Zagreb 761,2, Beograd 757,6,

Split 757,6, Vis 757,6, Rab 759,6 Termometer je včeraj ob 7. kazal: Ljubljana 12, Maribor 14, Zagreb 15, Beograd 14, Sarajevo 13, Split 17, Rab 16. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 22 C, a najnižja 10,4 C. Oblačnost je v kraljevini znašala 4 do 10. V Ljubljani in Mariboru je oblakost včeraj znašala 10. Relativna vlaga je v državi znašala 65 do 90%, v Ljubljani 90%, v Mariboru 85%. Splošno je bilo mirno vreme, ponekod vetrovno.

Ljubljana

Novi ljubljanski meščani. Na predlog ljubljanskega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva so bili na petkovi tajni seji občinske uprave sprejeti za ljubljanske meščane: Ivan Breskvar, ključavničarski mojster, Tone Kavčič, vežbalec gasilcev, Tomaž Kavčič, mizar, Anton Kadune, mojster v tobačni tovarni, Ivan Sever, vrtnar in Anton Zgone, plesarski mojster. Meščanstvo se jim je podelilo v znak priznanja za njih požrtvovalno delo v gasilski službi. Vsi odlični in priznani gasilci.

Nenadna smrt. Na Tržaški cesti 37 stanujoči sin posestnika in tovarnarja peči na Glincah Alojzij Heufel je v nedeljo okrog 22.30 posetil svojo zaročenko v Rožni dolini, cesta XV/7. Na zaročenkinem domu mu je mahoma postalo slabo. Zgrudil se je na klop in kmalu nato umrl. Po ogledu policijske komisije so prenesli Heufelovo truplo na njegovo stanovanje. Pokopali ga bodo jutri na pokopališču na Viču.

Čehoslovaški akademiki v Ljubljani. Danes popoldne potuje skozi Ljubljano 20 čeških visokošolcev in visokošolk. Namenjeni so na ferijalno kolonijo, ki jo je Svet slušateljev ljubljanske univerze organiziral v Radovljici. Akademiki pridejo s praškim brzovlakom ob 17.22 uri in nadaljujejo že danes zvečer svojo pot na Gorenjsko, kjer bodo skupno z beograjskimi in ljubljanskimi tvarišili prebili mesec dni.

Pretep v gostilni. V neki gostilni na Vidovdanski cesti je bilo v nedeljo precej veselo. Prišlo pa je do prepira med dvema gostoma. Neki Andrej iz hiralnice je sunil delavca 24letnega Franceta Križmana v desno nogo. Sunek je bil tako močan, da je bil Križman težko poškodovan. Slednji je moral iskati včeraj zdravniško pomoč v ljubljanski bolnici.

Tatvine denarja. Hotelski sobarici Josipini Kocbekovi je v nedeljo okoli 16.30 neznan uzmovil odnesel denarnico, v kateri je bilo 1470 Din gotovine. Denarnica se je nahajala na mizi vratarja hotela »Strukelj«. Pri gostilničarju Josipu Lavtarju v Kopitarjevi ulici zaposlenemu hlapcu Pavlu Virantu je neznan tat ukradel iz suknjiča denarnico z 70 Din gotovine.

Aretacije. Od nedelje do ponedeljka so bile aretirane 3 osebe zaradi postopanja.

Policijski drobiž. Policijski upravi sta bili prijavljeni dve tatvini denarja, vlom v barako, nenadna smrt, 3 osebe zaradi kaljenja nočnega miru in nedostojnega vedenja, prekrščenje policijske ure, kršitev zglaševalnih predpisov, 4 kršitve naredbe o delovnem času, 6 kršitev avtopredpisov in 2 kršitvi cestnopolicijskega reda.

Maribor

Vdova vojvode Mišića na Pohorju. V nedeljo je prispela s svojim spremstvom iz Beograda na Pohorje soproga pokojnega našega vojskovodje vojvode Mišića in se nastanila v Mariborski koči, kjer ostane več dni na letovišču. Vdovi velikega pokojnika želimo v naši sredini najboljše oddih.

Prihod češkoslovaških skavtov. V nedeljo je prispelo v Maribor preko Dunaja in Gradca krog 60 češkoslovaških skavtov, katere so na kolodvoru pozdravili tukajšnji skavti in pa zastopniki JČL, ki jim je priredila tudi zakusko. Skavti so si ogledali mesto in se na to proti večeru odpeljali dalje proti Dalmaciji, kjer bodo tabirili.

Smrt našega rojaka v Zagrebu. Dne 12. t. m. je v Zagrebu umrl tamkajšnji upokojeni profesor Mijo Wamberger, nestor hrvatske stenoigrafije, star 79 let. Pokojni je bil doma iz Sv. Jurija ob Ščavnici in je že zgodaj šel po Vrazovih stopinjah ter se stalno naselil med Hrvati.

Sneg na Koroškem. V noči od petka na soboto je v avstrijski Koroški okrog Zelezne Kaple zadel sneg, ponekod celo do pol metra višine. Radi tega je na Koroškem, pa tudi v sosednji Štajerski postalo v zadnjih dneh izredno hladno. Snega v juliju ne beleži tam doslej nobena kronika.

Temelji za stavbo palače OUZD. V ponedeljek zjutraj so pričeli na stavbišču nasproti sodišča podirati ograjo in drevesa, da pripravijo prostor za temelje nove palače OUZD. Pod ostro selkro padajo stoletni divji kostanji in breze, ki

so tvorili sredi mesta prijeten kontrast z okoliškimi palačami in hišami. Podiranje je gledalo mnogo radovednežev. Po dogovoru mora biti nova trinadstropna vogalna stavba že do 1. oktobra pod streho, zato se bo delalo zelo hitro.

Bombardiranje s cvetličnimi lončki. V nedeljo pozno ponoči je neki Anton T., stanujoč v Slovenski ulici po povratku iz gostilne domov prišel s cvetličnimi lončki in drugimi predmeti bombardirati stanovanje svojega sosesa. Inter-venirati je moral policija.

Krvav prepir med bratoma. V nedeljo popoldne je prišlo v Ivanjih v Slovenskih goricah do hudega spora med bratoma Domanjko. Pri tem je dobil Anton Domanjko tako nevarno rano v prsa z nožem, da so ga morali nemudoma prepeljati v bolnico v Maribor. Njegovo stanje je kritično.

Sumljivo kolo. V soboto je policija odvzela nekemu brezposelnemu delavcu kolo znamke »Peugeot« št. 169.881, ker sumi, da je bilo ukradeno. Delavec trdi, da ga je še pozimi kupil od neznanca v Kočevju, kar pa najbrž ne bo držalo.

S konjem v stojnico. V soboto popoldne se je hlapcu Jožefu Balazu, uslužbenemu pri graščaku Uršiču v Kamnici, splašil na Glavnem trgu konj, zaletel se v mesarsko stojnico Franca Stumbergerja in jo prevrnil. Na stojnici razloženo meso je pri tem padlo v blato in se pone-snažilo. Mesar ima okrog 500 Din škode.

Prijatelj iz zaporov. Dne 24. junija je prinesel neki Alojzij Leopold v tukajšnje sodne zapore razne jestvine kaznjencu Z. A., ko so pa zavitek s črešnjami odvili, so našli v njem žago za železo. Deček, ki je bil radi tega aretiran, je izpovedal, da mu je jestvine izročil nek neznanec in mu zato, da jih nese v zapore izročil 10 Din. Policija je neznanca pridno iskala in ga sedaj res izsledila v osebi Alojzija Brinovška, starega znanca policije in sodišča.

Dramatična aretacija. V soboto ponoči je nastal med avstrijskim državljanom Aleksandrom P. in njegovo gospodinjjo, stanujočo v Mlin-ski ulici, hud prepir in je moral intervenirati stražnik, ki je hotel razgrajata aretirati in odvesti na stražnico. Možakarja je pa to tako razburilo, da je stražnika najprej ozmerjal in potem še dejansko napadel. Le s pomočjo navzočih radovednežev se je končno posrečilo nasil-neža aretirati, a v zapor so ga morali prepeljati z vozom.

Celje

Seja mestnega občinskega sveta. V petek, 18. t. m. bo seja mestnega občinskega sveta. Na dnevnem redu so poročila odsekov in služajnosti.

Smrtna kosa. V celjski javni bolnici je umrla 31letna rudarjeva žena Helena Mišmaš iz Hude jame pri Laškem.

Sobe za tužce. Tujsko-prometni urad prosi vse stranke, ki so se mu prijavile, da oddajajo sobe za letoviščarje, naj takoj osebno ali pa z dopisnico javijo, če so sobe že oddale. Dogaja se namreč, da tužci, ki so dobili od urada naslove, prihajajo nazaj, češ da so sobe že oddane. Tujcu pa vsekakor ni prijetno zamen oddaja, gotovo ni drago, če mora reflektante letati hiše, ki jih mora povrh še dolgo iskati, ker mu je mesto neznan. Pa tudi stranki, ki po vrsti odsloviti. V interesu našega tujskega prometa je torej, da se naznani vsako že oddano sobo uradu takoj. Tujsko-prometni urad pozivlja še nadalje stranke, ki imajo razpoložljive sobe za letoviščarje, naj jih prijavijo.

Nesreča z dinamitno patrono. 39letni dlnar Jurij Kegu iz Luške vasi pri Poljanah je pilil v soboto dinamitno patrono, da bi napravil iz nje vžigalnik. Patrona je nenadoma eksplodirala, mu odrgala štirj prste na levi roki in mu razparala trebuh. Prepeljan je bil v celjsko bolnico. Poškodbe so nevarne.

Napad z noži. Ko sta se vračala delavca Alojz Pertinač in Alojz Seme v soboto ponoči iz tovarne Westen domov, sta ju v Spodnji Hudi-nji napadla dva delavca z noži in ju težko poškodovala, tako da so morali oba prepeljati v bolnico.

Lažna plemkinja. Pri gospej Flori T. je bila na stanovanju in hrani neka ženska, ki se je izdajala za plemenito Smilovski. Gospodinj je pripovedovala, da se tu zdravi, da ima v Ljubljani brata, ki je inženir, ter da ima pri Litiji veliko posestvo in graščino. Nekega dne pa je izginila ne da bi plačala, pač pa je vzela gos-podinj nekaj obleke. Te dni so jo videli v Rogaski Slatini.

Previsok račun ga je razburil. V nedeljo popoldan je prišel Marko v gostilno v Ulici Matije Gubca. Z njim sta bila žena in otrok. Ko je bilo treba, kar so pojedli in popili plačati, se je silno razburil. Razgrajal je in psoval, pobil kozarce in krožnik, suval natakaričo, končno pa je izvelkel nož in ranil gostilničarko v roko. Upiral se je še došlemu stražniku, ki je moral klicati tovariša na pomoč, da so ga aretirali. Na policiji je povedal, da ga je razburil pretrani račun, nož pa je vzel v roko, ker se je bal, da ga bodo pretepli spričo žene in otroka.

Okrađeni natakariči. Pavla Dečman in Cecilia Grobelnik sta imeli na podstrežju gostilne Berger, kjer sta zaposleni kot natakariči, sobo, iz katere jima je neznan tat odnesel razne dragocenosti. Ker se je hiša v zadnjem času prezidavala in je bila soba večkrat odprta, išče policija storilca med delavci, ki so tam delali.

Osumljeni tatvine je bil v nedeljo aretirani 21letni Karl Koklič, ki je prišel z Westfalskega. Prej se je klatil po vseh balkanskih državah, končno pa je prišel v Celje. Pri njem so našli več stvari sumljivega izvora. Iz policijskih zaporov je hotel pobegniti skozi dimnik na dvorišče, vendar so ga zopet ujeli.

Listnica uredništva

Članek Diletantski gledališki odri in gosp. Osip Šest objavimo vsled pomanjkanja prostora jutri.

Zapuščena železnica

Od svetovne vojne imamo premnogo veselih spominov (ujedinenje), a še več žalostnih ostankov, najžalostnejši in za »prosvetno«
zapadno Evropo najsmotnejši je pač zapuščen del železnice Logatec—Godo-
vič—Črni Vrh pri Idriji. Nič ni rekel, da je bila železnica strogo strateška, a ni bila, kajti generaloberst Boroevič se je za-
njo v prvi vrsti zato boril, da je Idrija pri-
boril desetletja staro in zaslužno gospodar-
sko zahtevo. Tudi to ne drži, da je dandana-
pol proge izven naših mej! Kar pogledamo
proti severu in zahodu, kako so ondi razu-
meli v sedanjo korist porabiti razne ne-
srečne ostanke svetovne vojne, tudi ob me-
jah ležeče ceste, železnice, vspenjače itd.
Imenovani popravilni del proge bi veljal
pravo bogatelo, dovršili bi jo z stroški obi-
čajnih proračunov.

Ko so sredi XIX. stoletja gradili Južno
železnico, so jo presem merili iz Ljubljane
proti Gorici in bi bila morala teči radi dr-
žavnega rudnika po dolini Idrije. Ker je
bil pa Trst končni cilj do morja, so progo
z velikanskimi stroški speljali čez močvirja
po Krasu, hoteč progo kolikor mogoče blizu
mesta privesiti, a kljub temu niso mogli opu-
stiti odcepa pri Nabrežini, kakor bi se ga
bili radi ubranili. Tako je torej nastal od-
cepek Nabrežina—Trst, mesto Gorica—Trst,
pravitako, kakor so speljali progo iz Ljub-
ljane na Borovnico, ker so se je branili
Vrhničani, češ, da ne dajo zanjo niti lopate
peska. Mislili so namreč, da bodo s klju-
bovanjem rešili vožnjo na državni cesti in po
Ljubljani, od katere so živeli. Pol sto-
letja kesneje so napako potomci popravili
z železnico Ljubljana—Vrhnika, ki je pa še
danes tak odcepek, kakor Nabrežina—Trst.
Prav tako so pozneje popravljali prvotno
napako, ko so gradili progo (Tržič) Monfal-
cone—Benetke ob morju in bohinjsko čez

Kras. Poleg tretjega odcepa Gorica—Aj-
dovščina je torej med Ljubljano in morjem
vsa železniška gradba popolnoma ponesre-
čena.

Idrija sama žalibog, ni nikoli imela pravih
zastopnikov: ravnateljstvo v Idriji in
ministrstvo na Dunaju se ni preveč pote-
govalo, kajti birokratizem se gane le tedaj,
ko ga drugi podrežajo; med poslanci pa
Tolmin in Idrija tudi nista imela pravih
mož. Govorov, shodov, pisanja je bilo pač
dosti, toda utisa na Dunaju prav nobenega.

Kar niso storili politiki, je naredilo vo-
jaštvo in med vojno zgradilo progo do kon-
ca; a zopet je nagajala nesreča, da je sve-
tovna vojna (kakor je bila dolga) končala,
predno je bila proga popolnoma dovršena.
Od tedaj stoji do 7/8 narejena železnica in
razpada, da si so takoj po prevratu resno
mislili na nadaljevanje. Toda, če ni mogoče
tako zvezati Črnega Vrha z Ajdovščino ali
Sv. Lucijo, (kar ni v našem področju) pa je
mogoče dokončati na naši strani progo do
Hotedršice, prav z isto pravico kakor ima-
mo progo Brezovica—Vrhnika. Ostali del
bi dovršila Italija, kajti strateški ali po-
litični oziri tega ne morejo zabraniti, ker
taka proga ne bo rešila in ne bo pospešila
ne enega, ne drugega vprašanja, pač pa bo
popravila gospodarsko škodo, ki se dela po
takem, nedovršenem podjetju.

Kdor tega ne uvidi ali noče pripoznati,
nima ne smisla, ne sposobnosti za vrednost
javnega dela. Koliko je brezpomembnih
krajev z dvema in več postajami in koliko
novih prog zahtevajo v krajih, kjer imajo
že po tri in štiri, le severni del Notranjske
ne dobi niti tega, kar je že narejeno.

Ali ni škoda nedovršenega dela, neizrab-
ljenih stroškov in razpadajočega gradiva?
Pa tožimo o visokih davkih!

iz Egipta bi se priklonil marsikak današnji
strie iz Amerike.

Neizmerno je moralo biti tudi premoženje
znanega kralja Kreza. Kakor pripoveduje He-
rodot, je ta bogataš poklonil svetilišču v Delfih,
kjer so tudi kraljem prerokovali njihovo us-
odo in bodočnost, piramido, ki je bila sestav-
ljena iz 117 kamnov. Vsak kamen je tehtal
200 kg, vsi pa so bili iz čistega zlata. Na pira-
midi pa je ležal lev, težak 400 kg, tudi iz č-
istega zlata. Samo to darilo ceni Thomas na
600 milijonov dinarjev, ali po današnji vred-
nosti denarja na 12 milijard dinarjev! Kljub
tako lepemu darilu pa mu svečeniki le niso
prerokovali srečne zmage...

Ženske so vedno enake

Ljudje pravijo, da so ženske vedno take,
kakor so bile: lišpave in nečimerne. Tega mne-
nja je bil tudi kralj Solomon, ki je rekel baje,
da je ženska sama nečimernost, kar mu žen-
ske še dandanes zamerijo, zgodovina mu daje
pa popolnoma prav.

Mi se danes spodbikamo nad »štifti«, s kate-
rimi si ženske kar javno in v kavarnah barvajo
svoje ustnice. Izkopavanja v Ur-u, v stari sve-
topisemski Haldeji, pa dokazujejo, da so se
ženske že pred vesoljnim potopom lepotečile z
ravno takimi lepotili kakor dandanes. Taka
lepota se v Ur-u izkopal in so sedaj razstav-
ljena na posebni razstavi v britanskem muzeju
v Londonu. 3500 let pred Kristusom je vladala
tam kraljica Šab-ob, ki ni bila samo kraljica
nad deželo, ampak tudi kraljica mode. Žen-
ske, ki so to modo posnemale, so nosile čisto
črne lase, lahko zavilane nosove in majhna
usta. Ustnice pa so bile temno-rdeče pobarva-
ne. Obrvi so si ženske barvale tedaj s črnim

in pozornost straž je pojemale. V usodni noči
pa je povsem odrekla.

Grajska hčerka se je možila na neko štajer-
sko graščino in pirovanje je trajalo že kar cel
teden. Baš tisto popoldne se je bila odpeljala
z možem in materjo na svoj novi dom, zapu-
ščen Oštras pa se je topil v vinu.

Kdo bo ob taki priliki mislil na Uskoke.
Pospalo je vse: grašak in njegova družina in
njegova straža.

Bdela je le grajska kuharica Meta, ki ji je bil
že popoldne prišel povedati njen oče iz bližnje-
ga Cerovega loga, da materi ni nekam prav.
Slonela je na oknu in gledala v tiho jesensko
noč in čakala na očeta, ki ji je obljubil, da jo
pokliče, če bi bilo slabše.

Pritajen živžig pod obzidjem. Z očetom dogo-
vorjeni znak. Zdaj pa le hitro, materi je hudo.
Urno se ogrne, steče na dvorišče in v straž-
nico. Vse smrči. Sname s stene težke ključne
vhodnih vrat, po prstih izgine in naglo od-
klene.

Zapreti vrat ni utegnila več. Dve visoki po-
stavi sta ji v trenutku zamašili usta, jo zavili v
veliko odejo in odnesli do vasi. Tam je čakal
njen oče, ki je bil v zvezi z Uskoki. Materina
slabost je bila zgolj pretveza, ki je izvalila
skrbno hčerko skozi mogočno grajska vrata in
pomogla roparskim Uskokom do zmage in ple-
na, ki bi ga sicer ne bili nikdar deležni.

Lahak je bil njih opravke v spečem gradu.
Marsikdo se ni imel časa niti prebuditi. Tudi
nesrečni graščak je postal žrtev kuharičine
lahkomiselnosti.

Izropani graščki so Uskoki zapalili, s plenom
pa izginili k gorjanskemu svetemu Miklavžu.
Tam so si v božjem hramu razdelili deleže in
se razgubili po samotnih žumberskih selih. —

tušem, oči pa so imele obrobline z zeleno
barvo, prav tako kakor hočejo tudi še danda-
nes gledališke igralka dvigniti blesk svojih oči
s plavkasto barvo. Kraljica in njene dvorjanke
so si prepletale svoje lase z zlatimi pentljami
in so nosile na glavi obročke, ki so bili okra-
šeni z dragimi kameni. Tudi posebne škaltjice
za nakit so bile že takrat znane, škaltjice pa so
bile narejene iz biserne matice. Ženske so bile
torej pred 5000 leti prav takšne, kakoršne so
dandanes: nečimernost čez nečimernost.

Evind Svinhufvud,
novi predsednik vlade na Finskem.

Zanimiva tekma pariških natakarijev

V Parizu se neha »oficijeln«
zimski sezona z narodnim praznikom dne 14. julija. Takrat
gre vse na deželo in na počitnice, kar le
more, vendar pa ostane v mestu še nekaj mi-
lijonov ljudi, ki se hočejo v razkošnem Parizu
še naprej zabavati, pa tudi tujcev se ne manj-
ka, čeprav poletni tujci navadno niso tako
bogati kakor pozimski. Čeprav pa imajo poletni
tujci manj denarja za zapravljanje, jim je ven-
darle treba nekaj nuditi. Za te tujce so po-
gruntali razne prireditve, ki niso sicer bog-
večaj, vlečejo pa le. Jako originalna in ko-
mična je n. pr. prireditev, ki jo prirejajo vsako
leto pariški natakariji v ogromnem prostoru
stadiona. Tu gre namreč za tekmovalstvo v ser-
viranju. Vsak natakarij, ki se tekme udeleži,
prinese s seboj svojo servirno deščico, na to
pa postavi od gosta naročeno pijačo, ki jo mora
čim hitreje prinesiti gostu, ne sme pa politič-
ni kapljice. Natakarij, ki hoče doseči rekord,
mora preteči nekaj kilometrov. Tekme se ude-
leži vsako leto nekaj stotin natakarijev, sod-
niki pa resno sede na svojem mestu in opa-
zujejo, če se vsak tekmovalček ravna strogo po
pravilih. Za malomeščane, ki ostajajo v Parizu
tudi čez poletje, je ta zabava baje ena naj-
prijetnejših, kar dokazuje vsakoletna obilna
udeležba.

Ali je dobro piti vodo na sadje?

Okoli kresa se začne nova sezona za sadje,
ki traja do pozne zime. Največ sadja pojemo
v poletni vročini, ko grede nekateri ljudje celo
tako daleč, da žive skoraj ob samem sadju. A
tudi jeseni ga použijemo precej.

V poletni vročini nas pa sadje ne odžaja
vedno, vsaj vsakega ne. Mnogi pijejo torej na
sadju še vodo, kar pa mnogi odklanjajo, češ
da je nezdružljivo, če pijemo vodo na sadje.

Z vprašanjem, ali je zdravo ali nezdružljivo
piti vodo na sadje, se je obširno bavil profesor
Gros, ki je v znanem monakovskem zdravni-
škem listu objavil o tem vprašanju obširnejšo
razpravo. Odgovor na to vprašanje je bil dokaj
težak, kajti običajni poskusi so bili nemogoči,
ker nihče ne pojé rad 1 kg črešenj in ne po-
pije nanje rad 1 litra vode, samo da bi videl,
kaj bo potem.

Prof. Gros se je torej odločil za drugačen
poskus. On si je rekel: Kar se zgodi s črešnja-
mi v želodcu, se zgodi z njimi lahko tudi v
skledi. Vzel je torej skledo in dejal vanjo
1 kg drobno zrezanih črešenj brez pešk. Na
črešnje je vлил 1 liter vode in oboje je pustil
ležati v skledi pri temperaturi, ki odgovarja
približno temperaturi človeškega želodca. Nato
je opazoval, kaj se bo zgodilo, in je videl, kako
tista precej obsežna masa v skledi vedno bolj
raste in se napeinja. Masa je postala skoraj
dvakrat večja kakor je bila prvotno. To pa še
ni bilo vse. Razmere v skledi so namreč pre-
cej drugačne kakor v želodcu, kajti v želodcu
razkrajajo črešnje ne samo voda, ampak tudi
želodčni sok. No, koncem koncev se da pa to
ponarediti tudi v skledi. Treba je masi v skle-
di pridejati le nekaj solne kisline, nekaj pep-
sina in malece ogljikovikislega natrija, pa la-
hko opazujemo prebavo. Opazujemo lahko 8 ur,
pa vidimo, da se je črešnjevo meso že prav
malo izpremenilo. Zato je zelo verjetno, da
tudi želodec ne dela dosti hitreje. Prebavljivost
sadja tudi v želodcu ni prevelika. V veri pa,
da je sadje zelo lahko prebavljivo, mi sadje
niti ne žvečimo prav posebno, ampak ga na-
vadno samo z jezikom stiskamo in ga v de-
belejših ali manjših koscih požiramo. Če pa
zraven sadja še pijemo, ga žvečimo še manj.

Ako upoštevamo še okolnost, da popita pijača
želodčni sok precej razredči, vidimo, da so po-
goj za prebavo, če pijemo, precej neugodni. To

pa še ni vse. Če pijemo prav mrzlo pijačo, po-
spešimo delovanje črevesa (peristaltiko). Kdor
ima zelo občutljive in rahle žilce, temu se že-
lodec ali črevo v takem slučaju rada vnameta.
Kdor pa je prehitro, temu se želodec pre-
tegne, kar se zlasti otrokom rado pripeti. V
takih slučajih rada nastopi driska, ki je še
hujša, če smo pili na sadje pivo namesto vode.
Koliko (driska) pa je še vedno manjše zlo,
ker vsaj čreva izčisti. Bolj hudo pa je, če se
preveč napne prepona, ki potem pritiska na
pljuča in srce, kar je zelo neprijetno. V takih
slučajih nastopijo pogosto težke posledice.

Če pa prej pijemo in šele po pijači jemo sa-
dje, se navadno ne zgodi nič hudega.

puščavah

O puščavah na zemlji ima ljudstvo najrazlič-
nejše pojme. V prvi vrsti se spomni vsak na
fato morgano in na kamelo — ladjo puščave;
potem na velikanske sipine in viharje prahu,
ki zadušijo in ugonobijo vsa živa bitja; končno
na železnice, kajti že vrsto desetletij govorimo
in pišemo o železnici skozi puščavo Sáharo.

Vse to dandanes ne velja več, kajti kamela
je dobila resnega tekmeča, namreč — avto-
mobil. Kar bi ne mogli doseči s konji in vo-
zovi, kar je predolgotrajno z železnico, to je
mahoma premagal avtomobil. Ta vozila vozijo v
Afriki že globoko proti jugu do reke Niger (ki
ima sicer vsled svoje dolgotrajnosti tri imena) v
Sáhari, enako vozijo v Arabski puščavi, med
Damaskom in Mezopotamijo, v Perziji (Iran)
kakor v puščavi Gobi v vzhodni Aziji.

Tla v puščavi so različna. V zapadni Sáhari
so trda kakor na našem Krasu in so torej ide-
alna podlaga za avtomobile; vzhodni del je
tako primeren. V Siriji, Mezopotamiji in Ara-
biji je večinoma ravno, kakor po mizi in tisoče
kilometrov dolge avtomobilske ceste so na-
stale kakor čez noč, medtem ko je od Algira
proti jugu treba okoličevati ceste (seveda ne
povsem tako, ko pri nas), ker površje nikakor
ni popolnoma ravno, nasprotno ima ponekod
kakor Triglav visoke gore. Vsekakor so vse
zelenice v Sáhari že zvezane z avtomobilnimi
programi in smer za bodočo železnico Algir —
Timbaktu iščejo inženjerji v močnih avtomobi-
lih, v katerih se v poljubne kraje vozijo, v njih
delajo (rišejo), jedo in počivajo. Pred malo
desetletji bi se nam tako potovanje zdelo uto-
pil.

A puščave so znamenite tudi v drugem oziru.
V puščavi Gobi je bilo nekdaj veliko življenja:
obširni pašniki, mogočna mesta, kajti puščava
Gobi je bila sprva zalita z vodo (morje), ko je
ta po rekah polagoma otekla so nastala moč-
virja in biologi so našli okostje velikih, pred-
potopnih živali; za tem se je svet izsušil in po-
stal rodovit za polja in travnike, dokler ni
vsled pomanjkanja padavin opustel. Takó pu-
ščava Gobi.

V drugih puščavah enako pogrešajo padavine
in ako v redkih časih kedaj dežuje, ozeleni ves
svet nenadoma, reke ožive in spoznati je, kaj bi
vse imeli v puščavah vselega in rodovitnega
življenja, ako bi ondi tedensko vsaj enkrat de-
ževalo. Deževnica spreminja kamen v prst,
mehča svet in skrite rastlinske kali oživlja.

Vse to pa bomo dosegli tudi brez padavin.
Na Zemlji je namreč mnogo krajev, ki leže
pod gladino sosednjega morja, a večina naših
čitateljev misli samo na Jordan, Mrtvo in Hval-
linsko morje (Kaspi). Toda poleg imenovanih
krajev imamo v Afriki, južno od Tripolisa (Fe-
san) in v deželi Tuaregov cele pokrajine, veliko
kakor je naša Jugoslavija, pod morsko gladino;
ako skopljemo do njih primerne prekope, bi
nastala velikanska jezera, ki bi ne spremenila
samo sveta, temveč tudi podnebje. Vročina bi
se umaknila zmernemu podnebjju, kjer bi
rastline bujno cvetele ob primernem namaka-
nju, kajti deževalo bi še vedno le pomalem, ko-
likor bi namreč izhlapevala voda v novo na-
stalih jezerih.

Kadar bo po vseh puščavah Starega sveta
površje tako zmerjeno, kakor je pri nas, ko ima
svojo višino, rekel bi, že vsak gnojnik kup, —
in to se v teku časa sigurno zgodi —, tedaj po
puščavah ne bodo tekali samo avtomobili, vo-
zile bodo tudi železnice, plavalni čolni in se raz-
prostiralo rodovitno polje. Na podlagi zmerjene-
ga površja bodo točno ugotovili vzvišenine in
kotline, speljali ob njih ceste in že danes ob-
stoječe zelenice, v katerih so (v Sahari n. pr.)
po 15.000 prebivalcev broječa mesta, postanejo
središča rodovitnih pokrajin. Mogočni Kitajci
z milijoni prebivalcev in velikanskimi skladi pre-
mogla ne bo več stradal, ker mu bo zalita pu-
ščava Gobi preskrbela obilne hrane; prazne
ploskve od Kaspija do Indijskega morja bodo
zazelenele in Afrika, ki je vsled močvirja in
puščav 3/4 nenaseljena, postane slična naši Ev-
ropi, ako je cele ne — prekosi.

Kaj pa Evropa? Od svetovne vojne sem le-
zemo stalno nazaj; ni sicer govora, da bi si da-
nes ali jutri ne opomogli, kajti gospodarsko
tekmovalstvo Združenih držav ni večno, pač pa
bodo v doglednem času po zgornjem opisu spre-
menjene puščave spremenile tudi življenje za
pot bodočnosti, v kateri bo Evropa, ta poloto-
ček Azije, usahnela.

Vsi namreč vedo, da delata naše evropsko
podnebje dva činitelja: Zalivski tok iz Mehike
ogreva Britanijo in Skandinavijo, pesek pušča-
ve Sáhare odseva in pošilja gorke vetrove v
naše kraje (Srednjo Evropo). Ako Sáhara ob-
zeleni, se bo Evropa jela ohlajevati, ker ne bo
več dobivala puščavske gorkote.

Kakor je bila Evropa pred 2000 leti močvir-
na in jezernata, a je danes sočna in rodovitna,
postane v 2—3 tisočletjih izsušena.

Stari in novi bogataši

Premoženje raznih bogatašev in finančnih
magnatov navadno ni nikomur znano, razen
njim samim in najbližjim članom njihovih rod-
bin. Posamezna premoženja bi bila morala biti
znano tudi davčnim upravam, toda tem dajati
resnične podatke o premoženjih je sicer zelo
moralno, toda manj praktično. Zato pa je tudi
za znanstvenike in statističarje zelo težko do-
biti točne podatke o znanih in znanih premo-
ženjih. Precej dobre viro o premoženjih naj-
večjih bogatašev pa je moral imeti na razpo-
lago angleški narodni gospodar E. W. Thomas,
ki je napisal pregled mednarodne bogatije.
Thomas pa je nova premoženja pravzaprav po-
stavil na sramoto, ker pravi, da so bila velika
premoženja starega veka dosti večja kakor ve-
lika premoženja naše dobe.

Če primerjamo nova premoženja s starimi,
vidimo, da nova premoženja nikakor niso ta-
ko posebno velika. Tudi to ni res, da se na-
hajajo največja premoženja le onostran oceana.
Nedavno umrl angleški »kralj tobaka«
George Weyles je zapustil nad 2800 milijonov
dinarjev. Tudi v Nemčiji je nekaj prav »težkih«
mož, eden »znajtežih«
pa je bivši cesar Viljem, ki
ima nad 300.000 juter najdražje zemlje v naj-
bližnji okolici Berlina. Če bi vsa Viljemova po-
sestva parcelirali, bi skupili nad 500 milijonov
zlatih mark. Pa tudi znana Kruppova rodbina
ne spada med največje v Nemčiji.

Kakšna premoženja pa so imeli v starem
veku? Največ izvem o velikih premoženjih
starega veka iz del Herodota, Diodora in Plu-
tarha. Diodor pripoveduje, da je imel egiptov-
ski kralj Ramzes III. nad 400.000 talentov pre-
moženja. To bi bilo približno naših 28 milijard
dinarjev. Če pa upoštevamo še kupno moč de-
narja nekdaj in danes, moramo to svoto po-
množiti najmanj z 20, tako da dobimo ogromno
svoto 560 milijard dinarjev. Pred takim stricem

Viktor Pirnat:

Uskoki

Pred tristo leti je stal na prostrani planoti ob
vznožju Gorjancev ličen gradiček, obdan z vi-
sokim obzidjem in utrjen z močnimi obrambni-
mi stolpiči. Potrebno je to bilo radi turške ne-
varnosti in radi uskoške bližine. Saj so pre-
bivali po vaseh onstran gorskega roba nesmrtni
sovražniki divjih Turkov, pred katerimi so se
tudi umaknili iz svoje tužne bosanske domo-
vine semkaj v mirno gorjansko zatišje. Tamkaj
po žumberskih selih so čakali, da jih njihova
nova domovina pozove na branik, v pustem
brezdelju pa so kaj radi napadali dolinske gra-
dove in utrjena župnišča. Celó večjim naselbi-
nam so postajali nevarni. Boj je bil njihovo živ-
ljenje, brez boja je bil zanje svet prazen in
dolgočasen. Napadali pa so doma le mogočnike
in bogatine, reveža so ščitili in mu v potrebi
celo pomagali.

Oštraski graščak Severin Schweizer je imel
pred njimi prav poseben strah. Ker svojim po-
ložnim ni nič kaj prizanašal, so mu bili ti gor-
janski svobodnjaki osobito gorki. Vrh tega je
bil grad natrpan z bogastvom, z orožjem, stre-
livom in z živili, torej z vsem, česar Uskoki
niso baš razmetavali.

Nešteto krat so že poskušali udreti v grad,
toda ob čuječnosti grajskih straž in ob močnem
oklepem obzidju se je vsak poskus ponesrečil.
S krvavimi glavami so se morali vselej umak-
niti v bližnjo gosčavo in po najkrajši poti iz-
giniti v svoja gorška gnezda.

Cesar ni zmogla sila, je dosegla zvijača.

Nad pol leta že so imeli v dolini mir pred
Uskoki. Bilo jih ni ne na žetev, ne na trgatve

Stabilizacija dinarja

Na Vidov dan smo na tem mestu obširneje razpravljali o nujnosti stabilizacije naše novčane enote. Medtem se je v jugoslovanskem časopisu kritično preresetalo to naše najvažnejše finančno vprašanje. V diskusijo so posegli vsi naši finančniki in narodni gospodarji. Oglasili so se praktiki in tudi lajki, kar jasno dokazuje, da to vprašanje zanima prav vso jugoslovansko javnost.

Chicago Tribune, eden največjih in najvažnejših ameriških dnevnikov je pred kratkim posvetil gospodarskim in kulturnim prilikam naše države posebno izdajo. Med drugimi članki je tu posebno pomemben članek našega finančnega ministra dr. Švrljuge o stabilizaciji dinarja, iz katerega posnemamo najvažnejše odstavke.

Stabilizacija jugoslovanske veljave je eno prvih in najvažnejših vprašanj naše države. Rešitev tega vprašanja se ima izvesti že v najkrajši bodočnosti in to vsled tega, ker je naša novčana enota stvarno že od sredine leta 1925. dalje povsem uravnovešenega, in tudi zato, ker se je naše gospodarstvo že povsem prilagodilo višini stvarnega tečaja dinarja. Najboljši dokaz temu je naraščanje deviznih rezerv Narodne banke, ki so dosegle konec meseca junija 1.5 milijarde dinarjev. Skupno z zlato rezervno pa znaša kritje preko 2.764 milijardi dinarjev, kar predstavlja 48.49 odst. skupnega obtoka bankovcev v državi.

Reforma naše veljave, ki je potrebna za stabilizacijo dinarja, ne pomeni uvažanja nove novčane enote v državi, niti spremem-

be tečajev dinarja. Stabilizacija mora biti samo zakonsko priznanje sedanjega stanja, ki traja že nad 4 leta. Jugoslovanska vlada je že večkrat povdarila namero, da se tečaj dinarja stabilizira na sedanji višini.

Cilj stabilizacije je sankcija stalne relacije novčane enote napram zlatu in obveza konvertibilnosti novčanic Narodne banke. Ta se doseže v prvi vrsti s fundiranjem sedanjih novčanic, ki so v prometu in ki po stabilizaciji ne smejo reducirati. Obtok bankovcev znaša danes okroglo 5.5 milijard dinarjev, kar povsem odgovarja potrebam narodnega gospodarstva.

Stabilizacija v Jugoslaviji je predvsem odvisna od uravnovešenja državnega dolga pri Narodni banki. Ta dolg, ki je nastal v času inflacije, znaša ca 4 milijarde dinarjev. Isti se mora v interesu stabilizacije reducirati na polovico sedanje višine, in sicer z odplačilom 1 milijarde dinarjev v trenutku, ko se izvede stabilizacija. Ena milijardo dinarjev pa tvori delež države na čistem dobičku Narodne banke. Ostanek dolga se amortizira deloma z letno odredeno postavko v državnem proračunu, deloma pa z deležem države na čistem dobičku Narodne banke.

Na ta način se bo konsolidiral državni dolg pri Narodni banki. Skupen obtok bankovcev se bo vršil na račun Narodne banke, kar bo imelo ugoden vpliv na kreditno politiko banke, ker bo na ta način banka v položaju nuditi našemu narodnemu gospodarstvu sredstva v znatno večjem obsegu, kakor se je to vršilo do sedaj.

proizvodi, ki prihajajo iz inozemstva, ne smejo uvažati carine prosto v reško svobodno pristanišče.

× Bata, češkoslovaški Ford. Češkoslovaški tovarnar Bata, katerega izdelki so tudi pri nas poznani in katerega uslužbenci so bili častno zastopani na vseslovenskem zletu v Beogradu, se v zadnjem času ne omejuje samo na izdelovanje čevljev, pač pa proizvaja tudi druge razne potrebščine. Uspehi, ki jih je Bata dosegel z različnimi sorodnimi proizvodi, kakor nogavice, pletenine itd. so ga tako opogumili, da se je odločil udeleževati se tudi v drugih produkcijskih panogah. Najprej je Bata uvedel nabavo koles za svoje uslužbence in sicer po ceni Kč 690 (Din 1152 za komad). Ta akcija je imela tak uspeh, da je Bata že v najkrajšem času prodal nad 7000 koles. Prišel je nato dobavljati motorna kolesa in avtomobilske dele. Motorno kolo, ki ga dobavlja Bata od neke francoske tvrdke, stane Kč 7700. Bata pa dobavlja tudi pnevmatiko in v zadnjem času tudi bencin. Z neko rumunsko petrolejsko družbo je sklenil dogovor za dobavo bencina, katerega prodaja liter za Kč 2.30, medtem ko zahteva bencinski kartel Kč 2.80, 2.90 za liter. Bata namerava vpostavit bencinske tanke po vsej Češkoslovaški. Konsum Batinih uslužbencev na bencinu znaša tedensko 50.000 litrov. Z nekim ameriškim koncernom pnevmatike je sklenil večjo kupčijo, ki mu omogoča prodajo pnevmatik za 20-30 odst. ceneje, kakor je cena na tržiščih. Trenutno se Bata ukvarja z načrtom zgraditve lastne avtomobilske tovarne, ki bo obratovala po ameriškem načinu.

× Ford v Italiji. Italijanski listi poročajo o razgovorih med italij. avtomobilsko tvrdko Isotta Fraschini in Fordovo družbo v Milanu v svrhu ustanovitve nove tovarne pod skupno interesno sfero. Na novi družbi ima biti udeležena Italijanska Banca Commerciale Italiana. Predvideni delniški kapital naj bi znašal 100 milj. lir. Nova tovarna naj bi se pričela zidati že v mesecu avgustu t. l.

× Ford ustvarja lastno plovno družbo. Ford Motors Co namerava nabaviti 6-8 6000-tonskih motornih ladij in z njimi redno dobavljati izdelke lastne industrije evropskim, južnoameriškim in daljnovzhodnim podružnicam in zastopstvom.

× Kreuger tudi v Guatemali. Parlament v Guatemali je ratificiral monopolno proizvodnjo žgalc in žgálnih aparatov s strani Kreugerjevega koncerna.

× Prodaja svinčene sulfida. Dne 4. avgusta t. l. se bo vršila pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Subotici pismena licitacija glede prodaje 5 vagonov svinčene sulfida. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

× Prodaja lesa. Dne 5. avgusta t. l. se bo vršila pri žumskem referentu Sreskega načelstva v Prnjavoru pismena licitacija glede prodaje ca. 2150 m³ lesa. — (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

× Oddaja del pri napravi vodnjaka. Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelk v Ljubljani sprejema do 26. julija t. l. ponudbe glede oddaje del pri napravi vodnjaka na postaji Videm-Krško. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Dobave.

Gradbeni oddelk Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. julija t. l. ponudbe glede dobave 500 kg steklastega kleja in 150 kg mizarskega kleja. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 21. julija t. l. ponudbe glede dobave 50 plošč železne in 80 plošč pocinkane pločevine.

Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 23. julija t. l. ponudbe glede dobave 60.000 kg pšenične moke, 4500 kg masti in 4000 kg namiznega olja. —

Borzna poročila

dne 14. julija 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 14. jul. Amsterdam 22.68, Berlin 13.44-13.47, Bruselj 7.8795, Budimpešta 9.8822, Curih 10.9440-10.9740, Dunaj 7.9522-7.9822, London 27.931-27.941, Newyork 56.2750, Pariz 221.92, Praga 167.35, Trst 295.35.

Zagreb, 14. jul. Amsterdam 22.68 bl., Dunaj 7.9522-298.22, Berlin 13.44-13.74, Bruselj 7.8795 bl., Budimpešta 9.8872-9.8972, Milan 294.278-294.478, London 27.931-27.941, Newyork kabl 56.175-56.375, Pariz 220.92-222.92, Praga 168.95-167.75, Zürich 10.9440-10.9740.

Beograd, 14. jul. Berlin 13.44-13.47, Dunaj 7.9522-7.9822, Bruselj 7.8845-7.8941, Budimpešta 9.8872-9.8972, Curih 10.9440-10.9740, London 27.931-27.941, Milan 295.15-296.15, Newyork 56.175-56.375, Pariz 220.92-222.92, Praga 168.95-167.75.

Dunaj, 14. julija. Berlin 168.93, Amsterdam 284.80, Kopenhagen 189.55, Stockholm 190.15, Newyork 707.90, London 34.4350, Pariz 27.85, Bruselj 98.84, Praga 21.0025, Beograd 12.5587, Budimpešta 123.97, Bukarešta 4.21, Varšava 79.36, Sofija 5.13, Milan 37.06, Curih 137.60.

Curih, 14. jul. Beograd 9.125, Pariz 20.25, London 25.03, Newyork 5.145, Bruselj 71.85, Milan 26.95, Madrid 60, Amsterdam 206.90, Berlin 122.775, Dunaj 72.68, Sofija 3.74, Praga 15.285, Varšava 57.70, Budimpešta 90.175, Atene 6.67, Carigrad 2.44, Bukarešta 3.06, Helsingfors 12.95.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 14. jul. Drž. papirji: 7% inv. pos. 86.25-87, voj. škoda ar. 432-432.50 (432), kasa 432-432.50, jul., avg., sept., okt., nov., dec. 432-432.50, 4% agr. obv. —, 7% Bler pos. 85.25-85.50 (85.50), 8% Bler pos. 95.25-96 (95.75), 7% pos. hlp. 84-84.375. — Banke: Hrvatska 50-55, Pražedina 900-905, Udukežna 192-193 Ljub. kred. —, Medjunarodna 63 d., Narodna banka 8000-8230. — Industrie: Sečerana Osijek 330-340, Trboveljska 402.50 do 405, Slavonija 200 d., Vevče —.

Beograd, 14. jul. 7% investicijsko posojilo 85.50-90.25, Narodna banka 8210-8215, Izvozna banka 655, Prometna banka 960, Srbska banka (Zagreb) 185, vojna škoda 443-443.50, ultimo avgusta 447-447.50, ultimo februarja 456.50-457.25.

Dunaj, 14. jul. Bankverein 18, Kreditni zavod 47.50, Dunav-Sava-Adria 12.20, Prioritete 92.25, Ruše-Trbovlje 50, Leykam 4.20.

Zitna tržišča.

Tendenci na ljubljanskem tržišču nespremenjena. Prometa ni bilo.

Novi Sad, 14. jul. Pšenica: ban., Tisa šlep 78/79 kg 172.50-175, sremka 78/79 kg 162.50 do 167.50. Ječmen: baški, sremka 63/64 kg 97.50-102.50, 69 kg 120-125, Koruza: baška, sremka 112.50-115, ladja Dunav 115-117.50, avgust 117.50-120, banatska 105-110, ladja Dunav, Bega 115-117.50. Moka: baška nova Og. Ogg 295-305, 2. 265-275, stara 5. 225 do 230, 6. 160-170, 7. 100-110, 8. 90-95. Promet: pšenica 134 vagonov, ječmen 1 vagon, koruza 90 vagonov, moka 29 vagonov, otrobi 18.5 vagonov. Tendenci trdna.

Budimpešta, 14. jul. Tendenci slabša, promet živahen. Pšenica: okt. 18.78-19.10 (18.68 do 18.69), mare 1931. 20.31-20.66 (20.30-20.32). Rž: 11.72-12.10, mare 1931. 13-13.45. Koruza: jul. 14.45-14.63 (14.43-14.45), avgust 14.30-14.55 (14.30-14.31), tra. 12.20.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenci na ljubljanskem tržišču nespremenjena. Zaključenih je bilo 2 vagona remeljnov in 1 vagon hrastovih pragov.

Živinska tržišča.

Dunaj, 14. jul. Na današnji trg je bilo prignanih 2217 komadov goveje živine. Promet je bil zelo živahen, blago prve vrste se je podražilo za 5-10 grošev, druge kvalitete za 8 grošev kilogram. Na jutrajšnji svinjski trg je najavljenih 8500-9000 mesnatih in 3000 špeharjev.

Sport

Izločilno kolo državnega prvenstva

Izločilno kolo državnega prvenstva je končano. V nadaljnjo tekmovalstvo sta se plasirala sigurno že Jugoslavija in Concordia, dočim o izidu ponovne tekme Slavija : Hašk ob zaključku rubrike še nismo prejeli poročila. Dve tekmi sta končali z enakim rezultatom. Ilirija in Baška sta prejeli po 6 golov. Občutna poraza našega prevka po Concordiji značita za slovenski nogomet hud udarec. Odkar se vrši državno prvenstvo, se še ni zgodilo, da bi prejel prvak Slovenije v dveh tekmah 12 golov. Moštvo Ilirije je že pri tekmi z dunajskim Slovanom pokazalo nazadovanje v formi. V srečanju s Concordijo pa se je stvar še znatno poslabšala in je Ilirija doživela popoln polom. Moštvo nujno potrebuje počitka, sicer bo padlo še nižje.

Concordia — Ilirija 6 : 0 (2 : 0)

Ilirija je v Zagrebu doživela še hujši poraz, ko na domačih tleh. Pregrupacija napadalne vrste se nikakor ni obnesla, kar je bilo tudi pričakovati. Dekleva je krilec in ne napadalec, eksperimentirati v tako važni tekmi je velik greh, ni čuda, da je napad popolnoma odpovedal. Tekmi je prisostvovalo ca. 1000 gledalcev — vreme je bilo deževno, poleg tega pa Ilirija ni svleklac radi hudega poraza v Ljubljani. Concordia je bila ves čas v premoči in je prevladovala v pogledu tehnike in taktike. Nastopila je z istim moštvom kot v Ljubljani, edino Löw je zamenjal Ralića. Najboljši del je bil zopet forward in pa Premerl.

Ilirija v postavi Urbančič-Strehovec, Bergles-Volkar, Varšek, Pogačnik-Ice, Unterreiter, Dekleva, Oman, Doberlet se je sicer borila, vendar popolnoma brez glave. Nemogoče je bil napad, posebno Doberlet in Unterreiter. Tudi ostala trojica je igrala brezglavo. Pred golom niso znali izrabiti štirih, povsem sigurnih šans. V krilski vrsti je bil Varšek izvrsten, škoda, da je prišel v sijajno formo v času, ko so njegovi soigralci izven forme. Stranska krilca sta grešila predvsem taktično. Zanesljiva kakor vedno je bila oja obramba. Borila se je po žrtvovalno do konca in je ne zadene na porazu nobena krivda. Najboljši mož Ilirije je bil back Strehovec.

Sodnik g. Joksimović (Beograd), ki je sodil namesto g. Miesza, se je izkazal za vodenje takih važnih tekem kot nedovoljnega. Napravil je mnogo napak, predvsem v škodo Ilirije.

Slavija : Hašk 2 : 2 (2 : 1)

Slavija ima veliko smolo, do zadnje minute je vodila z enim golom razlike, šele tedaj je desno krilo Wolf izenačil. Dobil je v ugodni poziciji žogo, njegov zelo slaboten strel je vratar na splošno začetuden spustil in spravil svoje moštvo ob zaslužen zmagi. Igra je ves čas odprta, odlikovali sta se obe obrambi, vendar je bila Slavija dosti boljše, zato pa je bil forward slabši. Tekmo je zelo dobro sodil g. Ružič iz Beograda. Tekma se ponovi v normalnem času 2X45 minut.

Jugoslavija : Baška 6 : 0 (3 : 0)

Jugoslavija je na domačih tleh sigurno odpravila Baško, vendar rezultat ne odgovarja poteku igre in je prevelik, najbolj bi odgovarjalo 4 : 0. Igra je bila nezanimiva, Baška izrazito slaba in nesigurna. Jugoslavija je prevladovala taktično in tehnično. Izvrsten je bil Bačkin vratar Virag. Sodnik g. Kap (Sarajevo) ni imel spriča fair igre težkega stališča in je sodil izvrstno. Tekmi je prisostvovalo 3500 gledalcev.

Turnir železničarskih klubov v Sarajevu

V soboto in nedeljo se je vršil v Sarajevu turnir jugoslovanskih železničarskih klubov. Rezultati sobote: Hermes (Ljubljana) : Zak (Osijek) 5 : 0, Železničar (Sarajevo) : Železničar (Beograd) 1 : 0, Slavija-Sloga komb. (Sarajevo) : Železničarji (Maribor) 1 : 0, Železničar (Zagreb) : Železničar (Subotica) 4 : 4, v nedeljo dopoldne se je igral podaljšek, v katerem so zmagali Subotičani. Bila je to najlepša tekma turnirja. V nedeljo so igrali: Železničar (Sarajevo) : Hermes 3 : 8, Železničar (Subotica) : Železničar (Maribor) 2 : 0. V finalu so domačini premagali Subotičane s 2 : 1 in si osvojili turnirski pokal. Nato se je vršila tekma reprezentance železničarskih klubov z reprezentanco Sarajeva, ki je končala 2 : 0 za Sarajevo.

Tekme za srednjeevropski cup.

Budimpešta: FTC — Slavija (Praga) 1 : 0. Slavija izpade iz nadaljnega tekmovalja. Praga: Sparta — Vienna 2 : 1 (0 : 0). Genova: Genova — Rapid (Dunaj) 1 : 1 (0 : 0).

Državno prvenstvo v lahki atletiki za poedince se je vršilo v Zagrebu. Dr. Narančič je v metu diska obojoročno postavil s 72.88 m nov rekord. Tudi v balkanski štafeti (800X400X200X100) je bil dosežen s časom 8 : 37.4 nov rekord po štafeti Haška (Tučan, Schreiber, Podabski, Jamnicki).

Šporn (Ilirija) zmagal v maratonu

V nedeljo se je vršil v Zagrebu maratonski tek na progi 42 km 200 m. Start je bil ob 18. uri na igrišču Haška v Maksimiru, cilj istotam. Proga je vodila po cesti v Kraljevica—Dugo selo in nazaj. Prijavljenih je bilo sedem tekačev, nastopili pa so samo štirje. Zmagal je ljubljanski šporn (SK Ilirija) v rekordnem času 3:08.6, kot drugi je prispel na cilj Koren (Marathon, Zagreb), 17 minut za prvim. Avto, ki je spremljal tekače, je med potjo proti Dugemu selu naložil dva zagrebška tekača, ki sta izstopila šele kakih 800 m pred Dugim selom, ko se je šporn že vračal. Špornu (ki je to poročal našemu uredniku) se je zdelo sumljivo, da sta bila oba tekača še tako sveža. Povprašal je pri šestih hišah ob cesti, katerih prebivalci so izjavili, da so videli oba tekača na avtu ter da sta izstopila tik pred Dugim selom. Tak način favoriziranja zagrebških tekačev je vreden najostrejšje graje in daje slabo spričevalo o objektivnosti zagrebških sportnikov.

Staklo

B. TOBER, tovarniško-komisijiska zaloga:
Ak. spol. První česká
sklárna v Kyjove (Č. S. R.)

P. n. lekarne, drogerije, tvornice soda-vode, kemične tvornice, stavbenike itd. opozarjamo, da imamo stalno na zalogi vse vrste steklenic v vseh dimenzijah, kozarce za vkuhanje sadja in sočivja ter stekla za stavbe. Obračajte se le na naš naslov, ker Vas bomo v vsakem oziru zadovoljili.

Ljubljana
Ilirska ulica

(vhod pri gostilni Možina)

Nasvete za nove gradbe

načrta, proračune in nadzorstva izvršuje po smerni ceni gradbeni in arhitektonična inženirska pisarna: Tehnični biro Tebnac, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

Stanovanje

samsko, obstoječe iz 2 sob, predsoje in kopalnice s klozetom se odda v najem s 1. avgustom 1930. v naši palači na Pražakovi ulici 15/III. Podrobní pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščenice v Ljubljani, Gledališka ul. 8.

Mag. št. 25283/30 ref. V.

Razpis

Občinska uprava mesta Ljubljane potrebuje
ca. 300 m³ zdravih, suhih bukovih drv

za magistratne urade in podjetja ter poziva tem potom vse dobavitelje ozir. reflektante, da stavijo svoje ponudbe.

Zapečateni in pravilno opremljene ponudbe za franco vagon Ljubljana dol. kolodvor je vložiti pri mestnem gospodarskem uradu do četrтка, dne 31. julija 1930.

Mestno načelstvo v Ljubljani

dne 10. julija 1930

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 705—5/30—2. 1668

Razglas.

Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo dr. Štempih Irena, odvetnika na Jesnicah, tolmačem za angleški, francoski in nemški jezik v okolišju deželnega sodišča v Ljubljani.

Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani, dne 9. julija 1930.

E 226/30—17 1659

Ustavitev izvršbe.

Zahtevaloča stranka: Bricean Franc, posestnik v Sv. Primožu II., zavezana stranka: Knez Ivan in Helena, posestnika v Sv. Primožu II., radi 7600 Din.

Od podpisane sodišča s sklepom opr. št. E 226/30—3 dovoljena izvršba po prisilni dražbi nepremičnine: zemljiška knjiga Sv. Primož II., vl. št. 24, se ustavlja s privolitvijo zahtevaloče stranke po § 40. izvrš. reda.

Vsi že opravljeni izvršilni čini, kolikor so se opravili za gori označeno izvršljivo terjatev zahtevaloče stranke, se s tem razveljavljajo.

Okrajno sodišče v Marenbergu, odd. II., dne 1. julija 1930.,

A 86/30—4. 3—2

Poklic dediča neznanega bivališča.

Bratelj Done, seljak iz Budinjaka 3, ob. Kalje, je dne 10. decembra 1928. umrl. Poslednja volja se ni našla.

Njegova hči Ana, om. Kovačević, in njegov sin Bratelj Janko, katerih bivališče sodišču ni znano, se pozivljata, da se tekom enega leta od danes naprej zglasita pri tem sodišču.

Po preteku tega roka se bo obravnavala zapuščina z ostalimi dediči in z gosp. Jos. Makarovičem iz Dob št. 1, ki se je postavil za skrbnika za omenjene odsotne.

Okrajno sodišče v Kostanjevici odd. I., dne 7. julija 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 413—pres—30. 3—3

Razpis.

Na juridični fakulteti v Ljubljani se razpisuje mesto docenta za javno pravo.

Prosilci za to mesto naj vložijo pravilno opremljene in kolkovane prošnje, katerim je dodati curriculum vitae ter znanstvene spise,

do 30. septembra 1930. pri podpisnem rektoratu.

Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani, dne 1. julija 1930.

Rektor: Dolenc s. r.

Štev. 2321/30. 1666

Razglas

Direkcija šum v Ljubljani razpisuje v versko-zakladnih gozdih v področju šumske uprave na Bledu prodajo 16025 plm³ v režiji izdelanega smrekovega lubja.

Ponudbe pisane na tiskovinah, ki se dobe pri direkciji šum v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 1, je vložiti do 18. avgusta 1930. do enajstih pri isti direkciji.

Vsa predmetna pojasnila daje direkcija šum v Ljubljani in šumska uprava na Bledu.

Direkcija šum v Ljubljani, dne 11. julija 1930.

Štev. 2290/30. 1665

Razglas

Direkcija šum v Ljubljani razpisuje v državnih, oziroma versko-zakladnih gozdih v področju šumske uprave v Kranjski gori prodajo 5500 plm³ v režiji izdelanega mehkega tehnično porabnega lesa, 1000 pr³ smrekovega lubja in 800 pr³ nesortiranih bukovih drv.

Ponudbe pisane na tiskovinah, ki se dobe pri direkciji šum v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 1, je vložiti do 20. avgusta 1930. do enajstih pri isti direkciji.

Vsa predmetna pojasnila daje direkcija šum v Ljubljani in šumska uprava v Kranjski gori.

Direkcija šum v Ljubljani, dne 11. julija 1930.

Štev. 2346/30. 1667

Razglas

Direkcija šum v Ljubljani razpisuje v versko-zakladnih gozdih v področju šumske uprave na Bledu prodajo 16025 plm³ v režiji izdelanega mehkega tehnično porabnega lesa in 165 pr³ mehkih drv.

Ponudbe pisane na tiskovinah, ki se dobe pri direkciji šum v Ljubljani, Bleiweisova cesta

št. 1, je vložiti do 23. avgusta 1930. do enajstih pri isti direkciji.

Vsa predmetna pojasnila daje direkcija šum v Ljubljani in šumska uprava na Bledu.

Direkcija šum v Ljubljani, dne 11. julija 1930.

Št. T. 592/14. 1661

Razglas o licitaciji

za polaganje terrazzo-tlaka, linoleja in celoteksa v porodišnici pri javni bolnici v Celju.

Po nalogu kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, V. No. 2034/75 z dne 10. julija 1930., razpisuje sresko načelstvo v Celju na podstavi čl. 86. do 98. zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. in njegovih izprememb, ozir. dopolnitev za prevzem polaganja terrazza, linoleja in celoteksa pri gradnji porodnišnice v Celju.

1. javno pismeno ofertno licitacijo s skrajšanim rokom na dan

31. julija 1930. ob enajstih, pri sreskem načelstvu v Celju. Vse podatke in pojasnila, kakor tudi ofertne pripomočke dobe interesi proti plačilu napravni stroškov pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Celju.

Ponudbe se morajo glasiti v obliki enotnega popusta v odstotkih na cene odobrenega proračuna, ki znaša za

1. Polaganje terrazza 38.261,10 Din,
2. polaganje celoteksa 67.208,75 Din,
3. polaganje linoleja 170.775,75 Din.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani, ter na razglasnih deskah načelstev v Celju, Kranju, Ljubljani, Novem, mestu, Varaždinu in Zagrebu.

Sresko načelstvo v Celju, dne 11. julija 1930.

Št. 23.900/30. 1658

Objava.

Mnogokratnik davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin v okolišju mestne občine ljubljanske

za mesec junij 1930.

Komisija za določitev mnogokratnikov davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin je v zmislu § 5. naredbe pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 21. oktobra 1922., Ur. list št. 365/113, določila mnogokratnik za mesec junij 1930. na 9.13 za vrednosti in zneske, izražene v dinarski veljavi.

Mestni magistrat v Ljubljani, dne 5. julija 1930.

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje z dne 8. julija 1930.

Aktiva. Dinarjev

Metalna podloga	827,304.086-23
Posojila	1.381,874.286-52
Račun za odkup kronskih novčanic	029,335.148-85
Račun začasne zamene	157,958.064-29
Dolg države	2.997,155.034-—
Vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanic	2.138,377.163-—
Saldo raznih računov	1.151,759.251-76
	9.083,763.034-55

Pasiva.

Glavnica Din 50,000,000 v kovanem zlatu: od te vplačano	30,000.000-—
Rezervni fond	12,531.387-39
Novčanic v obtoku	5.296,557.505-—
Državni račun začasne zamene	157,958.064-29
Terjatve države po raznih računih	104,382.112-70
Razne obveznosti	1.260,900.932-17
Terjatve države za zastavljene domene	2.138,377.163-—
Nadavek za kupovanje zlata za glavnico in fonde	83,055.870-—
	9.083,763.034-55

V metalni podlogi se računi: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dolar za 5 dinarjev, lira za 1 dinar, švicarski in francoski frank za 1 dinar, dinar v kovanem srebru za 1 dinar itd.

Obrestna mera po eskontu menic — za vse bančne dolžnike brez razlike — 5% na leto.

Obrestna mera za posojila na zastavo 7% na leto.

Razne objave

1633—3—3

Poziv upnikom.

Zadruga drž. službenika za nabavku namirnica v Slovenjgradcu je po sklepu občnega zbora z dne 22. marca 1930. prešla v likvidacijo in se razdružila.

Eventuelni upniki naj prijavijo svoje terjatve do 1. avgusta 1930.

Likvidatorji.

29

Gamelin ji je odgovoril, da nosijo sodniki na glavi klobuk s črnim perjem, da pa porotniki nimajo uniform in da nosijo svojo običajno obleko.

»Bolje bi bilo, je pripomnila grajanka, da nosijo talar in lasuljo: to bi jim dalo bolj častljivo lice. Čeprav si največkrat oblečen malomarno, si ti lep in daješ okras svoji obleki; toda večini moških je potreben kak okrasek, ako hočejo vzbujati videz dostojanstva: bolje bi bilo, ko bi imeli porotniki talar in lasuljo.«

Grajanka je slišala praviti, da služba porotnika pri Tribunalu nekaj donaja; ni se mogla premagati, da ne bi vprašala, ali človek dovolj zasluži, da od tega pošteno živi, zakaj porotnik, je dejala, mora v družbi primerno nastopati.

Doznala je z zadoščenjem, da dobivajo porotniki po osemnajst liber nagrade za sejo in da bodo morali radi velikega števila zločincev proti varnosti države zasesti prav pogosto.

Stari Brotteaux je pobral karte, vstal ter rekel Gamelinu:

»Grajan, podeljena vam je vzvišena in silna oblast. Čestitam vam, da morete z lučjo svoje vesti služiti sodišču, ki je morda bolj zanesljiv in manj zmotljiv kakor katerikoli drugo, ker išče dobro in zlo, ne samo

po sebi in v njegovem bistvu, ampak le v razmerju do stvarnih interesov in odkritih čustev. Soditi boste morali med sovraštvom in ljubeznijo, kar se vrši spontano, in ne med resnico in zmoto, ki ju slabotni človeški duh ne more razlikovati. Sodeč po nagibih svojega srca, ne boste v nevarnosti, da bi se varali, ker bo pravorek dober, ako le zadovoljuje strasti, ki so vam sveti zakon. Toda, kakorkoli, da sem jaz vaš predsednik, bi storil kakor Bidoie: prepuščal bi odločitev kockam. V pravnih stvarih je to še najuobje zanesljivo.

IX.

Evarist Gamelin je imel prevzeti svoje posle 14. septembra, ob reorganizaciji Tribunalu, ki je bil odslej razdeljen na štiri odseke, s petnajstero porotnikov za vsakega. Ječe so bile nabito polne; javni tožitelj je delal po osemnajst ur na dan. Porazom vojsk, vstajam po deželi, zarotam, prevratnim nakanam in izdajstvom je odgovarjala Konvencija s terorjem. Bogovi so bili žejni.

Prva pot novega porotnika je bila, da je napravil udanostni poset predsedniku Hermanu, ki ga je očaral z milino svoje govorice in s svojim prijetnim vedenjem. Ožji rojak in prijatelj Robespierre-a, čigar čustva je delil, je kazal občutljivo in krepostno srce. Bil je ves prežet s človekoljubnimi čustvi, ki so bila predolgo tuja srcem sodnikov in ki so v večno slavo Dupaty-ju¹ in Beccariju.² Štel se je za srečnega radi ulaženja nra-

¹ Komična oseba pri Rabalaisu, ki odloča vsako sodbu z dvema kockama.

² Charles Dupaty, predsednik parlamenta v Bordeauxu (1746—1788);

³ Beccaria, italijanski filozof in kriminalist (1738 do 1794), ki je mnogo pripomogel, da se je kazensko pravo obnovilo in omililo. Op. prev.

vov, ki se je pokazalo pri sodnijskem stanu v ukinutvi torture in sramotnih ali krutih telesnih kazni. Radoval se je videč, da je bila smrtna kazen, ki je bila nekoč tako obilno odmerjena in je še nedavno služila za iztrebljanje najneznatnejših prestopkov, sedaj že redkejša in pridržana le še za velike zločine. Kakor Robespierre, bi jo bil tudi on za svojo osebo najrajši odpravil vsem, kar ni zadevalo javne varnosti. Toda sodil bi bil, da je izdajalec države, ako ne bi bil kaznoval s smrtjo zločinov proti narodni suverenosti.

Vsi njegovi tovariši so bili z njim enakega mišljenja: revolucionarni Tribunal je navdajala stara monarhistična ideja o državi kot najvišjem pojmu. Osem stoletij absolutizma je bilo izobčilo njegove uradnike in sovražnike svobode je sodil po načelih božjega prava.

Istega dne se je Evarist Gamelin javil tudi pri javnem tožitelju, grajanu Fouquieru, ki ga je sprejel v kabinetu, kjer je delal s svojim pisarjem. Bil je robusten človek s sirovim glasom mačjih oči, ki je nosil na svojem širokem kozavem obrazu in na svoji svinčeno sivi polti znamenje opustošenj, ki jih povzroča samotarsko življenje za pisalnikom pri krepkih ljudeh, ustvarjenih za prosti zrak in naporene telesne vaje. Akti so se dvigali okro gnjega kakor stene grobnice in očividno je ljubil te strašne kupe počekanega papirja, ki se je zdelo da ga hočejo zadušiti. Njegova govorica je razodevala delavnega uradnika, udanega svojim dolžnostim, čigar duh je redko ostavil svoj ozki delokrog. Sapa mu je dišala po žganju, ki ga je pil, da ne bi omagal in ki mu, kakor je bilo kazno, ni šlo v glavo, tako jasne so bile njegove vsedkar umerjene besede.